Spedizione in abbonamento postale. — Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXV., št. 59 Ljubljana, četrtek 12. marca 1942-XX Cena 50 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 10.— Lir, za inozemstvo 15.20 Lir

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu: Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Sovražnik izgubil mnogo ladij in letal

Dve naši podmornici sta potopili vsaka po eno sovražno podmornico — Nadaljno sovražno brodovje potopljeno na Atlantiku

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. marca naslednje 648. vojno poročilo:

Sovražni izvidniški elementi, ki so se spoprijeli z našo patrolo v pokrajini Mekili, so bili z izgubami pognani v beg.

Naši letalski oddelki so z uspehom napadli sovražna mehanizirana vozila in jih mnogo poškodovali. Pri sovražnem letalskem napadu, ki so ga izvršila angleška letala na Bengazi, ni bilo škode niti na stvareh niti na ljudeh.

Nadaljevalo se je po dnevno in nočno bombardiranje Malte. Z bombami vseh kalibrov so bila zadeta letala, skladišča in zaloge živil. Veliki in dolgo trajajoči požari so izbruhnili na ciljih, ki so bili večkrat zadeti. Sovražnik je izgubil 11 letal, izmed katerih jih je bilo 6 uničenih na tleh, 5 pa so jih v borbah v zraku sestrelili nemški lovci.

Sovražna torpedna letala so napadla naš konvoj, ki se je vračal iz Libije v spremstvu pomorskih in letalskih oddelkov. Z naglim manevriranjem in učinkovitim ognjem pa se je rešil nevarnosti in je prispel na mesto brez vsake škode. Med napadom sta bili dve angleški letali zadeti in sta padli v morje.

Torpedovki »San Martino« in »Solferino« pod poveljstvom poročnika Angela Piavatola odnosno Mirka Vedovata, sta vsaka na različnih krajih in v različnih dneh potopili po eno sovražno podmornico. V zadnjih 4 tednih so torej Angleži gotovo izgubili v Sredozemlju 6 svojih podmornic.

Naše podmornice, ki so operirale vzdolž obale Zedinjenih držav severne Amerike, so potopile 23.500 ton sovražnega brodovja. S tem so se potopitve na tem področju v enem samem tednu dvignile na 50.700 ton brodovja. Pri teh operacijah so se posebno odlikovale podmornice pod poveljstvom korvetnih kapitanov Longanesija Cattanija, De Giacoma, Giudiza in Fecija di Cessato.

Nemško vojno poročilo

Uspešno zavrnjeni sovjetski napadi — 68 angleških letal sestreljenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 11. marca. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V južnem odseku vzhodne fronte so bili odbiti veliki sovražnikovi napadi s hudimi krvavimi izgubami nasprotnika. Tudi na posameznih mestih srednjega in severnega odseka fronte so sovjetske čete napadale brezuspešno.

V neprestanih hudih obrambnih bojih se je posebno odlikovala brandenburška 76. pehotna divizija.

V severni Afriki so bili odbiti na področju pri Mekiliju angleški izvidniški oddelki in bombardirane motorizirane kolone sovražnika.

Pri letalskih napadih na letalska oporišča otoka Malte so bile z bombami zadete lope in vzletišča. Sovražnik je izgubil v spopadih v zraku 5 letal, dočim mu jih je bilo uničenih 6 na tleh.

V vodah pri Shetlandskih otokih so bojna letala potopila podnevi trgovsko ladjo z 2000 br. reg. tonami in so metala bombe najtežjega kalibra na letališke naprave otočja.

V času od 1. do 9. marca je izgubilo angleško letalstvo 68 letal, med njimi 43 nad Sredozemskim morjem in v severni Afriki.

V istem času smo izgubili v borbi proti Angliji 19 lastnih letal.

Sovražna letala so priletela v pretekli noči nad zapadno Nemčijo in so metala bombe pretežno na stanovanjske okraje. Nekaj civilistov je bilo ubitih ali pa ranjenih. Nočni lovci in protiletalski topovi so sestrelili 3 izmed napadajočih bombnikov.

V bojih 5. marca se je odlikoval nadporočnik Gabanis, poveljnik stotnije pehotnega polka »Velike Nemčije«, s posebno hrabrostjo.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 12. marca. s. Včeraj je glavni stan izdal sledeče poročilo o vojaških operacijah v zadnjih 24 urah. V severnem in srednjem odseku fronte v Vzhodnin Kareliji je bilo izredno živahno delovanje nasprotnega topništva. Naše patrole so zadale sovražniku hude izgube na ljudeh. V ostalih odsekih je naše topništvo uničilo številne sovjetske ofenzivne in defenzivne naprave. Nadlegovalni ogenj sovražnika je bil povsod brez uspeha.

Vojna na morju

Berlin, 11. marca s. V tukajšnjih vojaških krogih se podčrtava, da kaže potopitev štirih sovražnih trgovin, ladij po nemških podmornicah v vodah zapadne Afrike, da so te morske poti neuporabne za angleško oskrbovanje. Doslej je sovražnik smatral te vode za varne, danes pa mlada podmorniška nemška vojska dokazuje ravno nasprotno.

Obstreljevanje Petrograda

Berlin, 11/ marca. d. V zvezi z včerajšnjim nemškim vojnim poročilom je bilo s pristojnega nemškega vojaškega mesta objavljeno, da so nemške čete v ponedeljek odbile boljševiški napad v bližini Oranienbauma na petrograjskem odseku fronte ter je sovražnik ob tej priliki žel hude izgube. V ostalem je na obkolitveni fronti okrog Petrograda razen izvidniške delavnosti v pretežni meri tišina. Nemško topništvo je zopet uspešno streljalo na vojaško važne objekte, med njimi tudi na municijske tovarne v Petrogradu. Nadalje je nemško topništvo s svojim ognjem povzročilo veliko zmedo med sovjetskimi transportnimi kolonami, pomikajočimi se po ledu med Kronštatom in Petrogradom.

Dvoličnost angleške politike

Bukarešta, 11. marca. s. »Cuventul« je objavil zanimivo poročilo o odnosih med Anglijo in Moskvo, iz katerega je razvidno, da sta Anglija in Rusija delali sporazumno že mnogo prej kakor od 22. junija 1941 dalje. Sporazum med Londonom in Moskvo datira najmanj od 10. maja 1940 dalje. Deset dni pred znanim sovjetskim ultimatom Rumuniji v juniju l. 1940., pravi list v utemeljitev svojega dognanja, je angleški vojaški ataše v Bukarešti obvestil rumunsko vlado o ruski nameri, da se Besarabija priključi Rusiji. Ta čas so bila glede integralnosti rumunskih mej še v veljavi angleška jamstva, kljub temu pa je angleški vojaški ataše svetoval rumunski vladi, naj popusti nasproti sovjetski zahtevi.

Kapitulacija nizozemskih čet na Sumatri

Šanghaj, 11. marca. Zvedelo se je, da so kapitulirale tudi nizozemske in indijske čete, ki so doslej operirale na severnem in srednjem delu Sumatre. S tem se je prenehal odpor vseh sovražnih sil na Sumatri. (Stampa Sera.)

Nesposobnost ameriške vojske

Stockholm, 11. marca. d. Včerajšnji londonski »Daily Express« objavlja zelo zanimiv članek o nesposobnosti britanske vojske, da bi bila kos nalogam sedanjega položaja. List piše, da britanska vojska v sedanjem stanju svoje izvežbanosti ni sposobna braniti britanskega imperija pred silami osi. List pravi nadalje, da se je v armadah držav osi razvijala in podpirala tako imenovana politika vodilnega duha, medtem ko se je v britanski vojski z vsemi sredstvi zatirala. Ko je Japonska poslala v boj svoje vojaštvo, se je izkazalo, da je to vojaštvo bilo izvežbano tako, da se je znalo po celih 14 dni samo oskrbovati in se boriti in napredovati v samostojnih neodvisnih skupinah, kakor zahteva sedanje moderno oklopno orožje, naši vojaki, zaključuje uvodnik londonskega lista, pa nikakor niso zmožni samostojnega nastopanja.

Roosevelt o nevarnosti inflacije v Ameriki

Rim, 11. marca. s. Roosevelt je imel predsnočnjim govor po radiu, v katerem je opozoril poslušalce na resne in težke dni, ki še čakajo Zedinjene države. Američani se bodo morali hudo boriti proti inflaciji. Prepričan je, da je že sedaj 90 odstotkov vsega prebivalstva edinih v tem pogledu. Če pa se bodo cene še nadalje dvigale, bi postala inflacija izredno nevarnega značaja in neizbežna.

Švedski kralj na bolniški postelji

Stockholm, 11. marca. Kralj Gustav je obolel. Zdravniki so mu predvčerajšnjim operirali ledvice in so našli v njih ledvične kamne. Kralj je operacijo srečno prestal. V času njegove bolezni bo opravljal vladarske posle prestolonaslednik Gustav Adolf. (Gazzettino.)

Stockholm, 11. marca. s. O zdravstvenem stanju kralja Gustava je bil snoči objavljen zdravniški bilten, ki pravi, da je njegovo zdravstveno stanje zadovoljivo. Že nekaj ur po operaciji je kralj lahko sprejel člane svoje rodbine.

Madagaskar bi radi zasedli

Šanghaj, 12. marca. s. Po vesteh iz washingtonskih londonskih krogov naj bi zavezniški ekspedicijski zbor zasedel Madagaskar. Pretveza za zasedbo tega francoskega otoka, naj bi bila njegova strateška važnost pri nadzorovanju zavezniškega oskrbovanja.

Italijanska misija na povratku iz Arabije

Carigrad, 11. marca. s. Snoči so odpotovali odtod v Italijo člani italijanske misije iz Gedhe. Skupaj z njimi je odpotovalo še nadaljnjih 18 Italijanov iz raznih krajev Ibn Saudove Arabije.

Zasedba Nizozemske Vzhodne Indije zaključena

Ministrski predsednik Tojo o namenih Japonske in dosedanjih uspehih japonskega orožja

Tokio, 12. marca. s. Ministrski predsednik Tojo je imel ob priliki plenarnega zasedanja parlamenta sledeči govor:

Kakor je bilo naznanjeno že s poročilom cesarjevega glavnega stana je bila usoda vse Nizozemske vzhodne Indije zapečatena s celotno zasedbo Jave dne 9. t. m., dočim je Rangun, najvažnejše strateško oporišče Birme, tudi padel dne 8. t. m. Zastopniki vojske in mornarice bodo poročali o dejanskem poteku te borbe. Vendar sem vesel, da lahko svoje gledišče in svoje prepričanje ponovno izrazim ob tej priliki. Povedal sem v tej zbornici 21. januarja in nato 16. februarja, da je Japonska trdno odločena popolnoma uničiti oborožene sile Nizozemske Vzhodne Indije, ki so nadaljevale z brezkoristnim odporom proti nam, ne da bi razumele naše prave namene. Trdno smo se odločili zavzeti tudi angleška vojaška oporišča v Birmi in s tem odrezati pot za anglo-ameriško pomoč čungkinškemu režimu.

Dne 1. marca so se japonske čete izkrcale na Javi, zadnjem oporišču Nizozemske Vzhodne Indije in glavno mesto otoka je padlo 5. marca, zaradi česar je padlo tudi oporišče Surabaja. Vlada Nizozemske Vzhodne Indije se je brezpogojno udala našim četam dne 9. marca in s tem se je zasedba Nizozemske Vzhodne Indije skoraj zaključila. V Birmi so imperijalne čete, napredujoče v nevarnem gorovju in premagajoče reke, zavzele birmske nižine in 8. marca so se polastile Ranguna, najvažnejšega angleškega oporišča za prisvajanje vzhodne Azije, ki je služilo tudi kot edina pot za angleško pomoč Čungkingu, takozvana Birmanska cesta je zaradi silne akcije naših oboroženih sil bila popolnoma odrezana. Samo v 20 dneh je postalo dejstvo, kar je vlada napovedovala ob prejšnjih prilikah. Da je bilo mogoče v tako kratkem času postaviti Nizozemsko Indijo pod našo kontrolo in zasesti strateški predel Birme, gre izključno zahvalo veličanstvu cesarju, pod čigar vzvišenim vodstvom so letalstvo in hrabri vojaki ter oficirji imperijalnih sil opravili hrabre napore in to je gotovo razlog za zadovoljstvo. Sedaj prebivalstvo Hongkonga, Manille, Singapura in raznih drugih krajev, ki so bili osvobojeni izpod jarma Amerike in Anglije s pomočjo japonskih čet že intenzivno sodeluje pri obnovi s polno vero v sile imperija. To je izredno vzpodbujajoče dejstvo in hočem ob priliki izraziti svoje globoke simpatije do narodov Nizozemske Indije in Birme, ki so v več generacijah trpele pod tiransko vlado Anglije in Nizozemske, obenem upam, da bodo storili še zadnji korak in dosegli zdrav napredek in blagostanje kot novi sodelujoči pri ustvarjanju večje Vzhodne Azije. Zaradi padca Nizozemske Vzhodne Indije in Ranguna sta se Avstralija in Indija znašli naravnost pred japonskimi oboroženimi silami. Ob tej priliki hočem ponovno povedati Avstraliji in Indiji, kakšni so pogledi in pogoji Japonske.

Svarilo Avstraliji

Sami Avstralci so morali jasno opaziti dejstvo, da se Avstralija zaradi gostote prebivalstva in obširnosti teritorija ter zemljepisnega položaja daleč od Amerike in Anglije ne more braniti proti silam naših nepremagljivih čet. Zaradi tega je bolj kot očitno, kakšno naj bo zadržanje Avstralije, da zagotovi blagostanje svojega naroda. Ako Avstralija ne spremeni svojega sedanjega zadržanja, jo bo neizbežno zadela usoda vzhodne Nizozemske Indije. Pričakujem, da bo Avstralija spričo starih odnosov in drugih ozirov jasno videla, kakšen je njen pravi položaj in da bi s tem v skladu določila svoje zadržanje v tem izredno važnem trenutku.

»Indija Indijcem«

Kar se tiče narodov Indije, Japonska nima nobene namere, da bi se z njimi borila, hočem pa jasno ponoviti, da se odločitev Japonske uničiti popolnoma ameriške in angleške vplive nikakor ne bo spremenila. Načelo »Birma Birmancem« se že ustvarja. Trdno moje prepričanje je, da je zdaj prišel trenutek za uresničenje drugega načela »Indija Indijcem«, ki je bilo toliko let tajna želja 400 milijonov ljudi. Anglija je dolgo tlačila Indijo in jo samovoljno vladala. Kakšne so bile v stvarnosti angleške obljube Indiji v zadnji svetovni vojni, je še dobro v spominu indijskemu narodu. Zdaj hoče Anglija zopet oslepariti Indijo z vsemi mogočimi prilizovanji. Če bodo voditelji Indije preslepljeni s tem angleškim prilizovanjem izdali dolgę dolge aspiracije indijskega naroda, in bodo odbili to priložnost, ki jo jim nudi nebo, menim, da ne bo nikoli več mogoče rešiti Indije, in da ne bo večje nesreče za 400 milijonov Indijcev. Ali se bo Indija dvignila kot Indija Indijcev in imela čas sodelovati pri ustvarjanju blagostanja večje velike Vzhodne Azije ali pa bo Indija ostala trajno pod peto anglo-ameriških sil in pustila svoje ime potomcem, kot ime suženjskega naroda. Zdaj stoji pred trenutkom, ko mora likvidirati svojo preteklost spregledati jasno novi položaj in se dokončno odločiti.

Na naslov Čunkinga

Kitajski režim Čungkinga je popolnoma izoliran v pravem pomenu besede od Amerike in Anglije zaradi padca Ranguna. Kar moreta Amerika in Anglija dati Čungkingu, je samo nekoristno zlato, za katerega te sile zahtevajo meso in kri kitajskega naroda. Poudariti je treba, da se voditelji v Čungkingu še vedno ne zavedajo stvarnosti, čeprav vidijo pred svojimi očmi otipljivo dejstvo, da Amerika in Anglija privabljata razne države s sleparijo in prilizovanjem ter žrtvujeta vse druge narode v prid njune lastne obrambe. Obenem moram izraziti svoje sočutje za kitajski narod, ki je ob zori večje Vzhodne Azije brez potrebe v nevarnosti, ko sledi slepo nekaterim voditeljem in njih protijaponskemu nepomembnemu upiranju.

Amerika in Anglija brez moči

Samo trije meseci so potekli od pričetka vojne za večjo Vzhodno Azijo. Večina ameriške in angleške mornarice je že izginila s površine Pacifika in vsa sovražna oporišča v južnozapadnem Pacifiku so v naših rokah. Amerika in Anglija sta podcenjevali nacionalno silo Japonske in sta končno prisilili Japonsko, da je pričela s sovražnostmi, zdaj pa ne moreta stopiti v nobeno bitko, ne da bi jo izgubili in ne moreta braniti nobenega položaja, ki jima ne bi bil odvzet. Ameriški in angleški voditelji se skušajo otresti svoje odgovornosti, kakor priča njih popolnoma lažna propaganda. Težko najdem primernih besed za pojasnitev nesramne oblasti teh vladnih ljudi. Amerika in angleška vlada imata nekaj upanja v daljno bodočnost ter napovedujeta svoje obširne programe za oboroževanje. S tem hočeta samo zmanjšati strateško superiornost, ki jo je Japonska dosegla v Pacifiku in prikriti svoje poraze pod kupom velikih številk.

Jasno je, kakor beli dan, da bo njih upanje žalostno propadlo. Prepričan sem, da se narodi Amerike in Anglije, ki jih je ambicija vlad preslepila in katerih lastne tradicije so bile kršene, da so se vrgle v brezupno avanturo, zavedajo popolnega poloma in da bodo v sedanjem trenutku spremenili svoje zadržanje. Zelo moramo biti zadovoljni s svojimi zavezniki v Evropi, zlasti z Nemčijo in Italijo, ki dosegata velike zmage istočasno z našimi vojaškimi operacijami. Naš namen je ojačiti sodelovanje z njimi in s tem sodelovanjem doseči vojni cilj. Japonska je globoko hvaležna tudi za dejansko sodelovanje ostalih zaveznikov. Hoče ojačiti v nadaljnjem svoje sodelovanje s temi silami, ki sodelujejo pri ustvarjanju večje Vzhodne Azije. Za slavne zmage, ki smo jih odnesli, gre zahvala veličanstvu cesarju, pod čigar vzvišenim vodstvom zvesti oficirji in vojaki vojske in mornarice žrtvujejo vse in so se borili z odličnimi sposobnostmi in čudovito hrabrostjo. Zato jim je ves japonska narod globoko hvaležen.

Omeniti moramo obenem, da narod mnogo prispeva v notranji fronti, ko prenaša žilavo razne vrste težkoč. Japonska je tako dosegla velike zmage od pričetka vojne. V nadaljnjem mora dopolniti te odlične zmage s silnimi vojaškimi akcijami, da uniči Ameriko in Anglijo ter ustvari novi red v Vzhodni Aziji. Ter ustvari tudi svetovni mir. V bodočnosti se bo še bil boj. Nas Japoncev ne smejo te hitre zmage premamiti, temveč moramo ojačiti naš neuklonljivi duh, s katerim smo se tiho borili od mandžurskega incidenta, premagujoč razne težave in navdušujoč se z upanji za bodočnost. Tako bomo dosegli kronanje slave, s popolnejšim sporazumom med vlado in narodom.

Japonski uspehi v Vzhodni Indiji

Tokio, 12. marca. s. Cesarjev glavni stan objavlja poročilo s celokupnimi podatki vojne v Nizozemski Indiji, v teku katere je bilo ujetih 93.000 sovražnih vojakov. Med njimi je 2000 oficirjev, od katerih je bilo 600 ujetih na Javi, 18.000 nadaljnih ujetnikov je bilo zajetih v ostalih predrelih Nizozemske Indije skupno s 15.000 prostovoljci. Vojni plen je izredno velik in obsega 152 nepoškodovanih letal in sicer 24 bombnikov, 45 lovcev in 83 drugih letal. Zajetih je bilo tudi 367 tankov, 732 topov raznega kalibra, 1567 strojnic, med njimi mnogo protiletalskih strojnic.

Vsa Malajska ož na očiščena

Bangkok, 12. marca. s. Po uničenju večine zavezniških sil v Južnem Pacifiku so stopile v akcijo skupine minolovcev, da očistijo pomorske poti, ki vodijo do južnovzhodnih ozemelj Pacifika, ki so jih zasedle japonske čete. Kmalu po padcu Singapura so te skupine izvedle nevarne operacije v vodah Singapura, ki je bila zadnja angleška azijska trdnjava. Nato so slične operacije bile izvedene v obširnejšem sektorju in je bila očiščena v 10 dneh vsa Malajska ožina.

Primerjava z japonsko vojno leta 1905

Šanghaj, 12. marca. s. Zastopnik japonske vojske v Šanghaju polkovnik Kunio Akiyama je govoril na dan vojske in primerjal sedanjo vojno Japonske v Vzhodni Aziji z japonsko-rusko vojno leta 1905. Zatrdil je, da je Japonska ustvarila pogoje za združitev narodov Azije z zmago pred 37. leti nad agresivno caristično Rusijo. Čeprav je sedaj glavno prizorišče vojne Pacifik, gre fronta, ki je 6000 km dolga, od Filipinov preko Birme in Kitajske do severne Mandžurije. Dodal je, da je treba resno upoštevati položaj na severu in omenil, da je na tem strateškem predelu močna armada Kuantunga, katere obstoj je omogočil japonskim silam napredovanje proti jugu.

Ob prihodu Japoncev v Rangun

Rangun, 11. marca. (Domei) Posebni poročevalec japonske poročevalske agencije objavlja naslednje poročilo o vkorakanju japonske vojske v Rangun:

Preden so naše čete vkorakale v Rangun, smo morali prekoračiti marsikako težko gorsko verigo, visoko po več tisoč metrov, kakršnih je mnogo na ozemlju Birme. Premagati smo morali suhe, peščene in prašne planjave ter se prerivati skozi goste džungle ter mnoge deroče reke. Pri vsem tem pa smo imeli pred seboj zmerom smrtonosni sovražnikov ogenj.

Zvečer 7. marca smo se dvignili na končni pohod proti jugu po asfaltni cesti, ki vodi v Rangun. Ko smo vkorakali v mesto in prišli mimo poslopja tamkajšnje univerze, smo zagledali visoke stebre črnega dima, ki so se še vedno dvigali iznad ladjedelnic ob reki, ki teče skozi Rangun. Ko smo se približali mestnemu okraju ob vodi, smo lahko opazovali ladjedelnice in skladišča polna vsakovrstnega blaga in potrebščin, namenjenih, da se odpošljejo po birmanski cesti v Čungking. Vse te zaloge so še tlele — posledica silovitih japonskih letalskih napadov. Videl sem v razvalinah Britansko banko, mestno palačo in mnoga druga britanska poslopja. Da so bile oplenjene britanske trgovine in trgovine tistih ljudi, ki so bili naklonjeni Čungkingu, je povsem razumljivo, ako človek pomisli, da je moralo siromašno birmansko prebivalstvo dolga desetletja prenašati angleško izkoriščanje.

Ko je naše vojaštvo korakalo po glavni birmanski cesti, so na hodnikih desno in levo stale goste množice domačega prebivalstva, ki so mahajoč z zastavicami vzhajajočega solnca vzklikalo »Banzai - Banzai!« naši vojski v pozdrav.

Bangkok, 12. marca. s. Po vesteh birmskega radia že ogrožajo japonski oddelki mesto Taoungnou, ki je 260 km severno od Ranguna.

Angleški finančni minister zahteva nove kredite

Rim, 11. marca. s. Angleški finančni minister sir Kingsley Wood je govoril včeraj v spodnji zbornici o vojnih izdatkih. V zadnjih 6 tednih je Anglija izdala za oborožene sile po 14 in pol milijona funtov na dan. Krediti, na katere je pristal parlament, pa znašajo 88.5 milijonov funtov na teden. Minister je napovedal, da se bodo v prihodnjih tednih izdatki za vojno še nadalje dvigali. Zaradi tega bo predložil parlamentu zahteve za dodatne kredite. Priznal je, da sedanji izdatki za vojno že daleč presegajo najvišje izdatke za prejšnjo svetovno vojno. Sedanji izdatki so na drugi strani že za 150 odstotkov višji od izdatkov pred letom dni.

Aretacije med domačim prebivalstvom v Siriji

Adana, 11. marca. d. V mestih Damasku, Aleppu in Lattakiehu v Siriji so v noči med 28. februarjem in 1. marcem aretirali veliko število prebivalstva. Aretacij pa ni izvršilo sirsko orožništvo, marveč francoska tako zvana »Prevote Francaise« ter britanska »Sacurty Mission«. Gaullistično poslaništvo v Damasku je v zvezi s temi aretacijami objavilo komuniké, iz katerega je mogoče povzeti, da je po raznih mestih v Siriji zadnji čas prišlo do mnogoštevilnih protestnih zborovnaj, na katerih so Arabci ostro nastopili proti angleško-gaullističnim nasilnim gospodarjem.

Smrt bivšega ruskega kneza v New Yorku

Bern, 11. marca. Iz New Yorka poročajo, da je tam umrl v starosti 51 let ruski knez Dimitrij Pavlovič. Bil je sin kneza Pavla Aleksandroviča in nečak carja Aleksandra II. Dimitrij Pavlovič se je 16. januarja 1916 udeležil tudi umora znanega meniha Rasputina v palači kneza Jusupova. (Stampa Sera.)

Birmanski prostovoljci v boju proti Angležem

Tokio, 11. marca. d. Kakor je bilo objavljeno s pristojne japonske vojaške strani na fronti v Birmi so birmanske prostovoljske čete skupaj s civilnim prebivalstvom takoj po padcu Ranguna 8. marca pričele samostojno borbo proti britanskim četam. Te borbe so še zmerom v teku na raznih mestih. Japonsko vrhovno poveljništvo v Birmi je v zvezi s temi prostovoljskimi oddelki in prejema od njih vesti o poteku operacij.

Obsodbe vojnega sodišča

Vojaško vojno sodišče II. armade, odsek Ljubljana

Razložba sodbe po čl 370. vojaško kazen. postopka

V imenu Nj. Vel. Viktorja Emanuela III., po milosti božji in volji naroda, Kralja Italije in Albanije, Cesarja Abesinije

Vojaško vojno sodišče II. armade, odsek Ljubljana je v javni razpravi dne 25. februarja in naslednje dni izreklo na temelju razpravnega gradiva naslednjo

razsodbo proti

1. **Krašovcu Francu,** pok. Franca in Srok Terezije, roj. v Goričici 1. I. 1905 in tam bivajočemu na št. 2., kmetu;

2. **Lichtenbergerju Mariju,** sinu Karla in Jožefe Saksida, roj. v Goričici 10. X. 1919, bivajočemu v Bevkah pri Vrhniki, čolnarju;

3. **Lichtenbergerju Herbertu,** sinu Karla in Jožefe Saksida, roj 10. XII. 1920 v Goričici, bivajočemu v Bevkah št. 86, kmetu,

4. **Gabrovšku Cirilu,** sinu Ivana in Marije Novak, roj. 26. VI. 1911 v Godoviču (Gorizia), bivajočemu v Bistri št. 6, vozniku;

5. **Godcu Ernestu,** pok. Antona in Alojzije Ravnanrib, roj. v Ljubljani 1. V. 1910 in tam stanujočemu na Sv. Petra c. 54, kožarju;

6. **Babšku Francu,** sinu Josipa in Antonije Kržič, roj. 1. X. 1920 v Dolu in tam bivajočemu na št. 2, delavcu;

7. **Voačini Francu,** sinu Antona in Marije Kavčič, roj. 7. X. 1923 v Ljubljani, bivajočemu v Dolu št. 11, mizarju;

8. **Zigmanu Ivanu,** sinu Luke in Ane Zafran, roj. 13. VIII. 1921 v Slavini, olvatam stanujočemu na št. 12, delavcu;

9. **Ogrinu Vincencu,** pok. Franca in Marije Debevec, roj. 18. VII. 1910 v Padežu pri Borovnici, stanujočemu v Dolu št 12, delavcu;

10. **Letonji Francu,** sinu Boštjana in Jožefe Kranšak, roj. 28. XI. 1910 v Dolu in tam stanujočem na št. 12, delavcu;

11. **Trobi Antonu,** pok. Antona in Marije Kržič, roj. 14. VIII. 1905 v Borovnici, bivajočemu v Bistri št. 4, težaku;

12. **Merlaku Francu,** sinu Lovrenca in Frančiške Konce, roj. 8. XI. 1915 v Bistri in tam stanujočemu na št. 12, železničarju;

13. **Gantarju Rudolfu,** pok. Franca in pok. Marije Urh, roj. 28. III. 1912 v Bevkah, bivajočemu v Dolu št. 12, mlinarju;

14. **Hudobivniku Lovrencu,** sinu Ivana in Neže Zapan, roj. 3. VII. 1912 v Dvorju bivajočemu v Bistri št. 11, natakarju;

15. **Koržetu Ivanu,** sinu Ivana in Ane Gregorka, roj. 25. IV. 1922 v Bistri in tam bivajočemu na št. 4, vrtnarju;

16. **Kržiču Vincencu,** sinu Frančiške Kržič roj. 19. VII. 1921 v Dolu in tam bivajočemu na št. 12, delavcu;

17. **Gradišniku Leopoldu,** pok. Antona in Katarine Hudoklin, roj. 17. IX. 1912 v Dolu, bivajočemu v Bistri št. 6, delavcu;

18. **Tomažinu Avgustu,** sinu Jakoba in Marije Fiz roj. 4. VIII. 1907 v Bukovem, bivajočemu v Dolu št. 12, delavcu;

19. **Peclinu Karlu,** pok. Ivana in Marijane Negode, roj. 24. XI. 1902 v Bistri, bivajočemu v Dolu št. 11, delavcu;

20. **Krašovcu Jakobu,** sinu Jakoba in Frančiške Makovec, roj. 1. VIII. 1913 v Dolu in tam stanujočemu na št. 21, mehaniku državnih železnic;

21. **Svetetu Ivanu,** sinu Ivana in Marije Cerk, roj. 28. V. 1908 v Dražičah, bivajočemu v Chonici št. 7, železničarju;

22. **Kovačiču Josipu,** pok. Franca in Ivane Kržič, roj. 27. IX. 1900 v Borovnici in tam bivajočemu na št. 154, železničarju;

23. **Merlak Lovrencu,** pok. Tomaža in Uršule Mele, roj. 10. VIII. 1880 v Bistri in tam bivajočemu na št. 12, delavcu;

24. **Miklaviču Antonu,** pok. Antona in Ane Sterli, roj. v Caporetu 12. VI. 1898, bivajočemu v Borovnici št. 99, učitelju;

25. **Merlaku Stanislavu,** sinu Lovrenca in Frančiške Korče, roj. 19. IV. 1922 v Bistri in tam bivajočemu na št. 12, delavcu;

26. **Tomažinu Martinu,** sinu Ivana in Marije Fritz, roj. pri Sv. Miklavžu pri Mariboru 22. X. 1917, bivajočemu v Bistri st. 3, težaku;

27. **Vrhovcu Francu,** sinu Ivana in pok. Marije Pristavec, roj. v Dolu 4. VIII. 1920 in tam bivajočemu na št. 12, delavcu;

28. **Riharju Mihaelu,** sinu Ivana in Frančiške Kržič, roj. 9. IX. 1914 v Bistri, bivajočemu na Verdu, delavcu;

29. **Troharju Josipu,** pok. Franca in Lucije Vidmar, roj. 13. IX. 1907 v Borovnici in tam bivajočemu na št. 50, železničarju;

30. **Zbogarju Francu,** sinu Štefana in Alojzije Markič, roj. 17. VIII. v Dolu in tam bivajočemu na št 54, krojaču;

31. **Zbogarju Karlu,** sinu Štefana in Alojzije Markič, roj. 4. XI. 1921 v Dolu in tam bivajočemu na št. 54, kovaču;

32. **Debevcu Antonu,** sinu Antona in Frančiške Bernik, roj. 25. VI. 1922 v Dolu, bivajočemu v Bistri št. 24, delavcu;

33. **Zbogarju Alojziju,** sinu Štefana in Alojzije Markič, roj. v Gorenji Vertojbi 13. X. 1912, bivajočemu v Dolu št. 54, delavcu;

34. **Makovcu Jakobu,** nezak. sinu Helene Makovec, roj. v Kloštru 22. XI. 1907, bivajočemu v Dolu na št. 9, gozd. čuvaju;

35. **Rihardu Francu,** sinu Ivana in Frančiške Kržič roj. v Bistri 10. X. 1910, bivajočemu v Dolu št. 12, delavcu;

36. **Palčiču Alojziju,** sinu Jakoba in Ane Žnidaršič, roj. 6. IX. 1914 v Lazu in tam bivajočemu na št. 4, krojaču;

37. **Riharju Filipu,** sinu Jožefa in Frančiške Kranic, roj. 20. IV. 1922 na Verdu in tam bivajočemu na št. 56, dijaku;

38. **Tursiku Viktorju,** sinu Andreja in Marije Andolf, roj. v Dolu 26. VII. 1910 in tam bivajočemu na št. 30, mehaniku;

39. **Šušmanu Josipu,** pok. Franca in pok. Ane Trasler, roj. 5. II. 1896 v Lazah in tam bivajočemu na št. 2, gozdnemu čuvaju;

40. **Petavsu Jakobu,** pok. Jakoba in Frančiške Kurk, roj. na Vrhniki 29. VIII. 1923, bivajočemu v Bistri na št. 2, hlapcu;

41. **Ogrinu Karlu,** pok. Franca in Marije Debevec, roj. 30. X. 1901 v Lazu pri Borovnici, bivajočemu v Dolu št. 12, delavcu;

42. **Zigmanu Josipu,** sinu Luke in Ane Zafran, roj. v Slavini pri Postumii 6. III. 1926, železniškemu delavcu;

43. **Skobcu Francu,** pok. Franca in Jere Trasler, roj. 11. IV. 1914 v Dolu in tam bivajočemu na št. 11, želez. delavcu;

44. **Skodalu Francu,** sinu Franca in Marije Klesko, roj. na Brezovici 25. V. 1896, bivajočemu v Bistri št. 3, čolnarju;

45. **Vrhovcu Josipu,** sinu Ivana in Marije Kristavec, roj. 12. V. 1923 v Dolu in tam bivajočemu na št. 12, delavcu;

46. **Prelogu Andreju,** sinu Andreja in Frančiške Zdešar, roj. 17. VIII. 1905 v Bistri pri Vrhniki in tam bivajočemu na št. 3, kovaču;

47. **Škropcu Ludviku,** sinu Franca in Frančiške Treven, roj. 13. VIII. 1922 v Bistri in tam bivajočemu na št. 4, hlapcu;

48. **Telbanu Josipu,** sinu Josipa in Stanislave Zitko, roj. 7. XI. 1922 v Dolu in tam bivajočemu na št. 10, dijaku;

48. **Telbanu Josipu,** sinu Josipa in Stanislave Zitko, roj. 11. I. 1924 v Dolu in tam prebivajočemu na št. 10, kmetu;

50. **Debevcu Ivanu,** sinu Valentina in Marije Mesec, roj. 27. VII. 1911 v Dolu in tam bivajočemu, železničarju;

51. **Kovski Francu,** sinu Antona in Marije Škrbec, roj. 9. II. 1925 v Dolu in tam bivajočemu na št. 88, težaku;

52. **Pivku Ivanu,** sinu Ivana in Marjane Kržič, roj. 7. V. 1926 v Borovnici in tam bivajočemu na t. 88, težaku;

53. **Lebnu Karlu,** sinu Ivana in Frančiške Debevec, roj. 4. XI. 1920 v Dolu in tam prebivajočemu, železničarju;

54. **Drašlerju Francu,** nezak. sinu Marije Drašler, roj. 7. III. 1901 v Borovnici bivajočemu v Dolu, železničarju;

55. **Kavčiču Josipu,** neznanega očeta in Marije Kavčič, roj. 12. III. 1915 v Rovtah bivajočemu v Dolu, železničarju;

56. **Jesenku Francu,** sinu Ivana in Marije Hrovatin, roj. 27. XI. 1916 v Dolu in tam bivajočemu, železničarju;

57. **Lebnu Francu,** sinu Franca in Ivane Murič, roj. 24. XII. 1911 v Dolu in tam bivajočemu na št. 16, delavcu;

58. **Krašovcu Antonu,** sinu Jakoba in Frančiške Makovec, roj. 1. II. 1922 v Dolu in tam bivajočemu, dijaku;

59. **Lebnu Ivanu,** sinu Ivana in Frančiške Debevec, roj. 17. XI. 1912 v Dolu in tam bivajočemu, težaku;

60. **Reparju Ivanu,** pok. Antona in Ane Artec, roj. 8. XII 1912 v Dolu in tam bivajočemu, mlinarju;

61. **Trojerju Ivanu,** pok. Ivana in Ane Trojer, roj. 8. XII. 1893 na Vrhniki in tam bivajočemu, težaku;

62. **Letonji Antonu,** sinu Boštjana in Jožefe Stranšek, roj. 4. I. na Bregu pri Borovnici in tam bivajočemu, delavcu;

63. **Peclinu Vincencu,** sinu Ivana in Marije Nagode, roj. 9. XII. 1906 v Bistri in tam bivajočemu, delavcu;

64. **Zbogarju Ivanu,** sinu Štefana in Alojzije Markič, roj. 24. VI. 1904 v Vertojbi pri Gorizi, bivajočemu v Dolu;

65. **Dormisu Josipu,** pok. Gašperja in Marije Zalar, roj. 19. II. 1920 v Peklu pri Borovnici in tam bivajočemu, delavcu;

66. **Svetetu Antonu,** pok. Josipa in pok. Marije Švigelj, roj. na Bregu pri Borovnici 6. VI. 1912, bivajočemu v Borovnici, delavcu;

67. **Šraju Francu,** sinu Ivana in pok. Marije Mele, roj. v Lazu (Borovnica) 9. XI. 1908 in tam bivajočemu na št. 5, železniškemu delavcu;

68. **Lebanu Vajku,** sinu Vinka in Antonije Petrič, roj. v Dragi (Borovnica) 4 VIII. 1922, bivajočemu v Borovnici, železničarju;

69. **Škrbcu Josipu,** sinu Franca in Škrbec Marije, roj. v Borovnici 15. III. 1919 in tam bivajočemu na št. 143, železničarju.

ki so obdolženi:

Vsi: a) prevratnega združevanja v smislu čl. 4. naredbe z dne 3. X. 1941, ker so bili soudeleženi pri prevratni združbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega in socialnega reda države, z obtežilno okoliščino za Antona Miklavčiča in Antona Gradišnika kot voditelja in organizatorja.

b) prevratne propagande v smislu čl. 5. naredbe z dne 3. X. 1941, ker so vršili prevratno propagando za nasilni prevrat političnega in socialnega reda države,

c) napada na življenje pripadnikov Oboroženih Sil (štirje uboji, trije poskušeni uboji) v smislu čl. 7. naredbe 3. X. 1941. ker so v noči od 4. na 5. decembra v kraju Preserje pri Ljubljani izvršili napad na življenje pripadnikov Oboroženih Sil in povzročili s strelnim orožjem, z vojaškimi puškami, strojnicami in z ročnimi granatami smrt vojakov Guida Mocolija, Viljema Mancinija, Avgustina Mannija in Henrika Tombolonija ter poškodbe vojakom Vireliju Moreliju, Hugonu Vecchiju, Hektorju Valenteju in Mihaelu Monorsiju,

d) napadov na javne naprave v smislu čl. 8. naredbe z dne 3. X. 1941, ker so v noči od 4. na 5. decembra prekršili javno varnost in poškodovali železniški most v Preserju z dinamitno eksplozijo,

e) zarote potom združbe v smislu čl. 15. naredbe z dne 3. X. 1941, ker so se združili, da bi izvršili zločine proti varnosti in osebnostim države,

f) članstva pri oboroženi tolpi v smislu čl. 16. naredbe z dne 3. X. 1941, ker so pripadali oboroženi tolpi z namenom, da bi izvršili zločine proti varnosti in osebnostim države; z obtežilno okolnostjo za Antona Miklavčiča in Antona Gradišnika, da sta bila pri tem povzročitelja, organizatorja in voditelja,

g) posesti in nezakonitega nošenja orožja in municije v smislu čl. 2. naredbe z dne 3. X. 1941, ker so nezakonito imeli in nosili zunaj svojega bivališča strelno orožje vojaškega tipa, municijo in vojno orodje

IZ TEH RAZLOGOV,

upoštevajoč in uporabljajoč člene zakona, izreka za krive **Godec Ernesta, Miklavič Antona, Rihar Franceta,** in sicer zločinov, ki so jim bili pripisani pod a, b, c, d, g: **Gabrovšek Cirila, Babšek Franceta, Žigman Ivana, Ogrin Vincenca, Letonja Franceta, Troha Antona, Hudobivnik Lovrenca, Korče Ivana, Kržič Vincenca, Tomazin Avgusta, Merlak Stanislava, Tomazin Martina, Vrhovec Franceta, Rihar Mihaela, Troha Josipa, Ogrin Karla, Vrhovc Josipa, Svete Ivana,** in sicer zločinov, ki so jim bili pripisani pod a, c, d, g; **Vončina Franceta, Krašovec Jakoba, Debevec Antona, Žbogar Franceta, Palčič Alojzija, Rihar Filipa, Debevec Ivana, Kovska Franceta,** in sicer zločinov, ki so jim bili pripisani pod c, d, g: **Merlak Franceta, Gantar Rudolfa, Petavs Jakoba, Skopec Ludvika,** in sicer zločinov, ki so jim bili pripisani pod a in g; **Makovec Jakoba** zločinov pod d in g: **Gradišnik Leopolda, Peclin Karla, Žbogar Alojza, Skopec Franceta, Leben Karla, Leben Franceta, Letonja Antona, Zbogar Karla, Sušman Josipa** zločinov pod g.

Razen tega je izreklo vse za krive zločinov po čl. 16 Ducejevega proglasa z dne 3. X. 1941 za dejanja, ki so jim bila pripisana pod e in f, s čemer se tako spreminja skupna obtožnica za Žbogar Karla in Šušman Josipa glede na zločin sodelovanja v oboroženi tolpi, z olajševalno okolnostjo po čl. 311 kaz. zakonika; glede Kovska Franceta pa z olajševalno okolnostjo glede Svete Ivana z olajševalno okolnostjo delne slaboumnosti v smislu čl. 89 k. z. glede na vse zločine.

Izreka končno za krive: **Škodlar Franceta, Krašovec Antona, Leben Ivana, Repar Josipa, Leben Rajka, Škrbec Josipa** zločina pod a.

OBSOJA:

Godec Ernesta, Miklavič Antona, Rihar Franceta, Gabrovšek Cirila, Babšek Franceta, Zigman Ivana, Ogrin Vincenca, Letonja Franceta, Troha Antona, Hudobivnik Lovrenca, Korče Ivana, Kršič Vincenca, Tomazin Avgusta, Merlak Stanislava, Tomazin Martina, Verhovec Franceta, Rihar Mihaela, Troha Josipa, Ogrin Karla, Verhovec Josipa, Vončina Franceta, Krašovec Jakoba, Debevec Antona, Žbogar Franceta, Palčič Alojza, Rihar Filipa, Debevec Ivana, Jesenko Franceta na smrtno kazen z vsemi zakonitimi posledicami;

Merlak Franceta, Gantar Rudolfa, Petavs Jakoba, Skopec Ludvika, Makovec Jakoba, Gradišnik Leopolda, Peclin Karla, Zbogar Alojza, Škopec Franceta, Leben Karla, Leben Franceta, Letonja Antona na dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami;

Žbogar Karla, Kovska Franceta, Šušman Josipa, Svete Ivana, na 30 letno robijo z vsemi zakonitimi posledicami in odreja, da se Svete Ivan spravi v kaznilnico za ne manj kot 3 leta;

Krašovec Antona, Leben Ivana, Rehar Josipa, Leben Rajka, Škrbec Josipa na **8 letno robijo** in **Škodlar Franceta** na **5-letno robijo** z vsemi zakonitimi posledicami.

Vse navedene, razen obsojenih na smrt, obsoja na solidarno plačilo stroškov postopka in vsakega izmed njih na stroške preiskovalnega zapora.

OPROŠČA

Svete Antona pripisanih mu obtožb, ker ni izvršil dejanja; **Krašovec Franceta, Lihtenberger Marjana** in **Lichtenberger Herberta** pripisanih jim obtožb pod c, d, e in f, ker gre za osebe, ki niso kaznive v smislu čl. 54 k. z., in obtožb, pripisanih jim pod a, d in g, ker niso izvršili dejanja; **Pivk Ivana** in **Zigman Josipa** pripisanih jim tobtožb, ker gre za osebe, ki jih ni mogoče obtožiti v smislu čl. 98 k. z., in odreja njih odpravo v sodno poboljševalnico za čas, ki ne sme biti krajši od 3 let; **Merlak Lovrenca** obtožbe pod a) zaradi pomanjkanja dokazov in drugih obtožb, ker ni izvršil dejanja; **Turčič Viktorja, Kovačič Josipa, Prelog Andreja, Telban Josipa, Telban Antona, Drašler Franceta, Kavčič Josipa, Trojer Ivana, Peclin Vincenca, Žbogar Ivana, Dormis Josipa, Šraj Franceta** pripisanih jim obtožb zaradi pomanjkanja dokazov; **Gabrovšek Cirila, Babšek Franceta, Žigman Ivana, Ogrin Vincenca, Letonja Franceta, Troha Antona, Hudobivnik Lovrenca, Korče Ivana, Kržič Vincenca, Tomazin Avgusta, Merlak Stanislava, Tomazin Martina, Vrhovec Franceta, Rihar Mihaela, Troha Josipa Ogrin Karla, Verhovec Josipa, Svete Ivana** obtožb pod b zarad pomanjkanja dokazov; **Vončina Franceta, Jesenko Franceta** obtožb pod a in b zaradi pomanjkanja dokazov; **Krašovec Jakoba,, Debevec Antona, Žbogar Franceta, Palčič Alojza, Rihar Filipa** in **Kovska Franceta** obtožb pod a zaradi pomanjkanja dokazov in obtožb pod b, ker niso izvršili dejanje; **Debevec Ivana** obtožb pod a in b zaradi pomanjkanja dokazov; **Merlak Franceta, Gantar Rudolfa, Skopec Ludvika, Petavs Jakoba** obtožb pod b, c in d zaradi pomanjkanja dokazov; **Makovec Jakoba** obtožb pod a, c in d zaradi pomanjkanja dokazov; **Gradišnik Leopolda, Peclin Karla, Žbogar Alojza, Skopec Franceta, Leben Karla, Leben Franceta, Letonja Antona, Žbogar Karla, Šušman Josipa** obtožb pod a in b, ker niso izvršili dejanja, in obtožb pod c in d zaradi pomanjkanja dokazov! **Škodlar Franceta** obtožb pod c, d, e in f, ker gre : osebo, ki ni kazniva v smislu čl. 54 k. z. in obtožb pod d in g, ker ni izvršil dejanja; **Krašovec Antona, Repar Josipa, Leben Rajka, Škrbec Josipa** in **Leben Ivana** obtožb pod c, d, e, f in g zaradi pomanjkanja dokazov in obtožbe pod b ker ni izvršil dejanje.

Odreja enkratno objavo te sodbe v izvlečku glede obsojenih na smrt in dosmrtno ječo v listih »Il Piccolo« v Trstu in »Jutro« v Ljubljani na stroške obsojencev. Obenem odreja zaplembo zaseženih stvari.

Ljubljana, 7. marca 1942-XX.

Sledé podpisi.

Sodba je bila izvršena glede naslednjih obsojencev: **Gabrovšek Cirila, Godec Ernesta, Babšek Franceta, Zigman Ivana, Ogrin Vincenca, Letonja Franceta, Krašovec Jakoba, Miklavec Antona, Tomazin Martina, Vrhovec Franceta, Rihar Mihaela, Debevec Antona, Rihar Franceta, Palčič Alojza, Ogrin Karla in Debevec Ivana.**

Poveljnik II. armije pa je odložil izvršitev sodbe glede na možnost morebitne pomilostitve glede naslednjih obsojencev: Troha Antona, Hudobivnik Lovrenca, Korče Ivana, Tomazin Avgusta, Troha Josipa, Žbogar Franceta, Rihar Filipa, Verhovec Josipa, Jesenko Franceta, Vončina Franceta, Merlak Stanislava in Kržič Vincenca.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 14. MARCA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Koncert sopranistke Drage Sok, pri klavirju Marijan Lipovšek. 12.40: Ambrosianov trio. 13: Napoved časa in poročila v italijanščini. 13.15: Komunike glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca: orkestralna glasba. 14: Poročila v slovenščini. 14.15: Orkester pod vodstvom Angelina. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Zbor Ljubljanske Glasbene Matice. 18: Starc: Naša obleka: gospodinjsko predavanje v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pestra glasba. 20: Napoved časa in poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca ob sodelovanju sopranistke Ksenije Vidalije in tenorista Ivana Francla. 21: Simfonični koncert Selvaggia. v odmoru predavanje v slovenščini. 22: Predavanje v slovenščini. 22.15: Koncert violinista Enrica Campaiola. 22.45: Poročila v italijanščini.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

Davčne določbe iz pravilnika k proračunu Ljubljanske mestne občine

Uvozninska tarifa

Oni dan smo objavili v našem listu nove postavke trošarinske tarife v Ljubljani. V naslednjem prinašamo še spremembe v novi tarifi za mestno uvoznino. Postavke uvozninske tarife so številčno ostale nespremenjene, le da se dosedanji zneski v finarjih odslej računajo v lirah. Pri uvozninI, ki se pobira po vrednosti na umetno zobovje, zobotehnične instrumente in zobotehnični material in pri uvoznini na električne in plinske aparate, na likalnike in slične aparate ter na električne svetilke in lestence pa se stopnja uvoznine poviša od 3 na 5%.

Pripombe k trošarinski in uvozninski tarifi

Za vse predmete, ki se **uvažajo v prosta skladišča** in se pozneje izvažajo, razen za blago namenjeno potrošnji v mestu in za blago prepeljano iz enega v drugo skladišče, se pobira kontrolna pristojbina 1 lire za 100 kg odnosno litrov (doslej 0.38 lire). Črtana je postavka 1b, po kateri se je doslej za pivo, ki se uvaža v mesto, plačalo 0.05 din za liter. Za uvoženo ali v Ljubljani pridobljeno sveže in prekajeno meso, za uvožene mesne izdelke in slanino, se plača dodatna trošarina 1 lire za kg (doslej 0.57 lire), za užitno živalsko mast pa 0.60 lire za kg (doslej 0.38 lire). Teh zneskov pa ne plača, kdor plača oglednino po čl. 53 pravilnika.

Odstotne postavke, ki se tičejo povračil in podaljšanja bolet so ostale nespremenjene. Za **tranzitno** blago se pobira pristojbina 1 lire za 100 kg (doslej 0.38 lire), za spremljanje tranzitnega blaga pa se plača v dnevnem času 15 lir (doslej 5.70 lire), v nočnem času pa 30 lir (doslej 11.40 lire).

Odstotne postavke za **usušek pri vinu so ostale nespremenjene.** Dodana pa je določba, da se usušek za vinski mošt, ki ga uvažajo lastniki prostih skladišč, priznava po § 65. uredbe o mestni trošarini. Tudi količine vina in žganja, ki ga smejo vinogradniki uvoziti iz lastnega vinograda brez trošarine so ostale nespremenjene. Ostale so nespremenjene določbe o povračilu trošarine veletrgovcem, ki se v pretežni meri pečajo s trgovino na debelo in blago izvažajo z mestnega ozemlja. V takih primerih se sme povrniti del preko 7600 lir v proračunskem letu plačane uvoznine.

Razlika med dosedanjo in novo trošarinsko stopnjo za pivo se pobere na vse količine piva, na katere je bila plačana trošarina po stari stopnji, pa pivo 1. januarja t. l. ni bilo potrošeno. **Pravtako se pobere znesek zvišane trošarine na zaloge ruma, vinskega destilata in likerjev, na zaloge špirita in žganja vseh vrst in na zaloge vina, ki se ugotove, tudi pri točilcih na drobno.**

Spremembe v uredbi o mestni trošarini.

Odslej je treba prijave za uvoz trošarinskih predmetov podajati na uradnih tiskovinah, če znaša ustrezna trošarina preko 300 lir (doslej 190 lir), najmanjši znesek trošarine pa je 0.20 lire (doslej 0.50 din). Prosto skladišče se sme podeliti stranki, ki ima povprečno v zalogi toliko blaga s trošarinsko stopnjo od 0.20 lire navzgor, da znaša trošarina na to blago 4000 lir, za trošarinsko blago, na katero znaša trošarinska stopnja pod 0.20 lire, pa nad 2000 lir. Za predmete, za katere znaša trošarinska stopnja manj, kakor 0.05 lire, se prosto skladišče ne more podeliti, pač pa odslej za vse vrste svežega sadja (doslej samo za jabolka, hruške, pomaranče in limone).

Kadar zahteva lastnik prostega skladišča od trošarinskih organov delo izven rednega uradnega časa, plača trošarinskemu oddelku pristojbino 10 lir (doslej 3.80 lire). Pravtako mora proizvajalec, ki je pod trošarinsko kontrolo glede porabe surovin, plačati za izredno delo trošarinskega organa izven rednega uradnega časa po 10 lir za vsako začeto uro.

Proizvajalci alkoholnih pijač, ki začno delo brez prijave trošarinskim oblastem, se kaznujejo po § 125 uredbe (doslej prvikrat s 500 din, v ponovnem primeru pa s 1000 din). Mestna trošarina se povrača le, če znesek presega 5 lir.

Ostale določbe proračunskega pravilnika.

Pristojbina za prevoz z reševalnim avtom znaša v mestu 30 lir izven mesta pa še za vsak pričetj kilometr 3.50 lire.

Klavniške pristojbine so določene takole: za veliko govedo 125 lir (doslej 51.30 lire), za malo govedo 80 lir (34.20 lire), za prašiče nad 100 kg 100 lir (doslej 33.40 lire), za manjše prašiče 50 lir (doslej 19), za odojke do 10 kg 10 lir (3.80), za teleta 35 lir (15.50), za odraslo drobnico po 20 lir (9.50), za malo drobnico po 5 lir (1.90), za konje pa po 70 lir (26.60). Ostali so dosedanji odstotni popusti.

Za ogled uvoženega mesa, mesnih izdelkov, slanine, rib in perutnine se plača 1 liro za kg (doslej 0.57 lire), za neočiščeno drobovino 0.50 lire (doslej 0.28) in za živalsko mast (0.60 lire (doslej 0.38). Povišane so tudi postavke za hlevnino, tehtnino, najemno pristojbino od celic in za dnevne najemnine v klavnici. Cena umetnemu ledu je določena na 2 lirj (doslej 1.14 lire), za dovoz in odvoz vagona živine in mesa pa 100 lir (doslej 64.40 lire.) Pristojbine v korist občinskemu veterinarskemu skladu so ostale nespremenjene in so preračunane v lire.

Konjaške pristojbine so na novo določene. Hranarina za oskrbo psa na opazovanju ali za ujetega psa znaša dnevno 5 lir (doslej 2.28), odkupnina pa znaša 11.50 lire (doslej 11.40)

Občinske pristojbine za ogled mrličev niso bistveno zvišane, temveč so le zaokrožene, prav tako pokopališke takse na draveljskem pokopališču.

Občinske gradbene takse so preračunane v lirsko valuto po uradnem tečaju. Nespremenjena je ostala tudi občinska taks aza pospeševanje gradbenega razvoja mest, ki je določena v obliki odstotne doklade na zgradarino.

Dopolnilna navodila k naredbi o likvidaciji terjatev in dolgov nemških izselnikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, glede na svojo naredbo z dne 8. novembra 1941-XX št. 143 z navodili o likvidacijskem postopku za terjatve in dolgove nemških izselnikov Ljubljanske pokrajine in

smatrajoč za umestno, da se izdajo dopolnilna in pojasnilna navodila, odreja:

Člen 1. Izrek o obstoju nespornih dolgov izselnikov iz člena 5. naredbe z dne 8. novembra 1941-XX št. 143 in zapisnik o poravnavi iz naslednjega člena te naredbe sta izvršilna naslova z veljavnostjo pravnomočne sodbe.

Člen 2. Če poskus mirne ureditve spora po členih 6. in 7. naredbe z dne 8. novembra 1941-XX š .t143 ne uspe in Pobotni urad misli, da se sporna stvar lahko razsodi po stanju spisov ali s preprostim skrajšanim postopkom ali če stranke to sporazumno predlagajo, sme poveriti odločitev v stvari, namesto da bi odstopil pravdo okrajnemu sodišču ali pri tem postavljenemu zboru sodnikov, enemu izmed sodnikov, prideljenih uradu, če gre spor o terjatvah ali drugih zahtevah do 3000 lir, zboru treh takih sodnikov pa glede terjatev ali zahtev nad 3000 lir. Stroški zastopanja ali obrambe obremenjajo stranko.

Člen 3. Stranke imajo v vsakem primeru pravico zahtevati predložitev spora razsoji razsodnikov. Predlog se mora vsekakor podati pred sklepom razprave s strankama pred Pobotnim uradom.

Člen 4. Določbe členov 10., 15. in 17. naredbe z dne 8. novembra 1941-XX št. 143 se uporabljajo tudi na pravdni del postopka pred sodnikom ali zborom treh sodnikov Pobotnega urada; te odločbe imajo veljavo kot odločbe okrajnih sodišč ali pri njih postavljenih sodniških zborov.

Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 13. marca ob 15. uri: Rokovnjači. Izven. Globoko znižane cene od 10 lir navzdol.

Sobota, 14. marca ob 17.30: Zaljubljena žena. Izven. Znižane cene.

V petek 13. t. m. bo vprizorila Drama ob 15 uri Govekarjeve **»Rokovnjače«,** delo, ki šteje med najpopularnejše slovenske igre. Dejanje se godi leta 1810. v Kamniku in okolici, kjer so takrat živeli rokovnjači pod vodstvom svojega glavarja Nandeta, ki je osrednja oseba te romantične igre. V dejanje je vpleteno petje in glasba, kompozicija skladatelja Viktorja Parme. Za predstavo v petek veljajo globoko znižane cene od 10 lir navzdol, na kar posebej opozarjamo.

»Zaljubljena žena«, komedija sodobnega italijanskega dramatika Giovannija Cenzata, je igra o zakonskem trikotu: žena, mož, ljubica. Obe ženi se borita za ljubezen moža, ki neodločen koleba med obema. Delo ni brez psiholoških mikavnosti in resnic in pokaže, kako rešujejo sodobne čustvene in pametne žene zakonsko krizo. Ponovitev bo v soboto v drami izven abonmana po znižanih cenah.

OPERA

Petek, 13. marca ob 17.: Sv. Anton — vseh zaljubljenih patron. Za red A.

Sobota, 14. marca ob 16.30: Evgenij Onjegin za red B.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 12. marca: Gregor I. Vel.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Noč maščevanja.
Kino Sloga: Skrivnostno odkritje.
Kino Union: Kapitan Tempesta.

Razstava mojstra Fr. Kralja in generacije najmlajših v galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Knjiga o italijanskem gospodarstvu

V Berlinu je izšla nedavno izpod peresa Josepha Winschuha knjiga »Der Partner«, ki bi se lahko tudi imenovala »Italija, kakršne ne poznamo«. Navaden popotnik namreč ne potuje po Italiji, da bi spoznaval njeno gospodarstvo, temveč da si ogleda njene kulturne zaklade in zgodovinske znamenitosti. Trenutno pa stoji seveda tudi v Italiji v ospredju vojni potencial tako, da je za vsakogar zanimiv gospodarski razvoj Italije v zadnjih letih. Posebno važno poglavje zavzema v Winschuhevi knjigi italijansko električno gospodarstvo. Zelo zanimivo je tudi poglavje o pomorskem prometu in težki industriji, zlasti o prizadevanju Italije, da se čimbolj osamosvoji v pogledu jekla. Velika pozornost je posvečena v tej knjigi tudi pridobivanju nove rodovitne zemlje v Italiji, ker je razumljivo saj je primer Littorie znan daleč po svetu. Temu poglavju je priključena pregledna tabela, ki jasno kaže, kaj vse se dá doseči s široko organiziranim in na zdravih temeljih slonečim javnim delom pod energičnim vodstvom in ob upoštevanju resničnih potreb ljudstva.

Človeški most

Uspehi japonske vojske na Daljnem vzhodu niso presenetili tistih, ki poznajo japonskega vojaka in njegovo legendarno hrabrost, prepojeno s fanatizmom in trdno vero, da je največja sreča človeka, če more umreti za svojo domovino. V japonski vojski je mogoče marsikaj, kar bi ne bilo mogoče v nobeni drugi, vsaj v toliki meri ne. Toda celo za japonske pojme je nekaj izrednega, če vozi tank čez most, sloneč na živih ljudeh. To se je pripetilo na batamski fronti na Filipinih in bo pač menda prvi tak primer v zgodovini vojevanja. Japonski pionirji, stoječi tesno skupaj v vodi, so držali na ramah težke hlode in so bili tako nekakšni živi oporni stebri na prehodih čez reko, kjer niso utegnili popraviti in obnoviti po sovražniku razdejanih mostov. Ta tehnika, ki so jo Japonci uporabili tudi na Malajskem polotoku, kjer je pa služila samo pehoti, se imenuje v japonščini »hitobashi« torej »človeški most«. Na batamski fronti je čez tak most prvič peljal tudi lažji tank, ker je bilo treba zasledovati sovražnika.

Središče za zdravstveno zaščito otrok

Zdravstvena zaščita otrok, mater in dojenčkov precej popolna pri nas — Kako je organizirano to zdravstveno delo pod okriljem Higienskega zavoda

Ljubljana, 11. marca 1942-XX

Zdravstvena zaščita prebivalstva se mora začeti že pri dojenčkih. Nikakor bi ne pretiravali, če bi trdili, da je med zdravstveno zaščitnim delom zdravstveno socialna zaščita dojenčkov, otrok in mater glavno. Smoter vsega zdravstvenega dela je izboljšanje splošnih zdravstvenih razmer prebivalstva. To pa pomeni tudi rešitev populacijska vprašanja in se dotika najbolj perečih socialnih vprašanj. Zaščita mater in otrok je veljala pri vseh narodih vselej za vprašanje ureditve splošnih življenjskih, populacijskih pogojev naroda. Brez učinkovite zaščite matere in otrok si ne more misliti ugodne narodove življenjske bilance. Pri nas smo o tem že zelo mnogo govorili. Kljub temu pa ni bilo vedno in povsod za socialno zdravstveno zaščito mater in otrok dovolj pravega razumevanja. Ob tej priliki pa hočemo prikazati do kolikšne mere se je zdravstveno zaščitno delo razvilo pri nas pod okriljem Higienskega zavoda, odnosno, kako so posamezne zdravstvene ustanove prešle v organizacijo tega zavoda.

Zavod za zdravstveno zaščito mater in otrok

Pred 20 leti je bila pri nas zelo nepopolna tudi zdravstvena zaščita mater in otrok, če smo sploh lahko govorili o tej. Za njo tudi ni bilo primerne zakonske osnove. Po prevratu je bilo pri deželni vladi ustanovljeno poverjeništvo za zaščito mladine pod imenom »mladinski oddelek«. Prva uredba o ustanovitvi državnega oddelka za zaščito otrok je bila izdana l. 1919. Po posebnem pravilniku na podlagi uredbe je začel delovati mladinski oddelek pri deželni vladi. Vprašanje zdravstvene zaščite otrok je pa bilo primerneje urejeno z zakonom šele l. 1922. V začetku je bilo mnogo pomanjkljivosti, ki so ovirale zdravstveno zaščitno delo ali ga sploh onemogočale. Kmalu se je pokazala potreba po osrednjem zavodu za zdravstveno zaščito otrok. Tedaj tudi še ni bilo posebnih ustanov za zaščito dojencev in otrok, če izvzamemo otroško bolnico in porodnišnico. Do ustanovitve Zavoda za zdravstveno zaščito mater in otrok v Ljubljani je prišlo v veliki meri po zaslugi ženske organizacije. V začetku se je zavod imenoval »Zavod za socialno higiensko zaščito dece«. Žensko društvo je preskrbelo zavodu opremo za oddelek, ki so ga imenovali »Dom za matere in dojence« in ki je bil priključen zavodu začasno kot društvena ustanova. V zavodu je bil ustanovljen otroški dispanzer in zdravstvena šola materinstva.

Cela vrsta zdravstvenih ustanov

Pod okriljem VI. oddelka Higienskega zavoda (odd. za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok v Ljubljani) deluje cela vrsta zdravstvenih ustanov. Te ustanove so prešle v organizacijo Higienskega zavoda na podlagi »uredbe o organizaciji zdravstvene službe in posebnem ministrskem odloku l. 1940. Oddelek združuje naslednje ustanove. Ena najpomembnejših je otroški dispanzer, ki se deli tako: poliklinika-ambulatorij za revne otroke v starosti do 14. leta; posvetovalnica za matere, dojenčke in otroke v predšolski dobi; socialno posvetovalni oddelek, ki posreduje pri uradih, zavodih in zasebnikih. Dom za matere in dojenčke se deli na: postajo za dojenčke: kuhinjo za dojenčke: oddelek za pouk materinstva. V sestavu oddelka so še: Dečji in materinski dom, šola otroške sestre negovalke in »Dečja kolonija Ljubljana-okolica«. Zdravstvene ustanove nudijo svojo pomoč brezplačno in delajo z državnimi sredstvi. Oddelek zaposluje 2 zdravnika, 5 zaščitnih sester, 2 dnevničarki služiteljici, uradnika in otroško negovalko sestro. Na oddelku so delovali že po trije zdravniki in zdaj dva zdravnika težko zmagujeta delo. Prav tako je premalo zaščitnih sester. Potrebovali bi še nujno eno diplomirano zaščitno sestro in dve otroski sestri negovalki.

Otroški dispanzer

V poliklinki otroškega dispanzerja je bilo lani skupaj 7783 ambulantnih sprejemov, med njimi 2816 novih in 4967 ponovnih. Po starosti je bilo 1083 dojenčkov, 1210 malih otrok in 523 šolskih otrok med novimi sprejemi. Naravno so hranili 320 dojenčkov, dvovrstno 284 in umetno 479. S kremenčevo svetilko je bilo 144 obsevanj. Zaradi obolenj za tuberkulozo so jih obsevali 8, za rahitisom 33 in drugih bolezni 103. V rentgenološki zavod splošne bolnice so poslali v pregled na polikliniko 47 malih pacientov. Bakterioloških preiskav je bilo 100. V bolnico so morali oddati 181 otrok. Za zdravila in sanitetni material je poliklinika porabila lani 2629 din in 4966 L. V ambulatoriju so izdali mnogo sprečevalnih in priporočil za dietno hrano. Največ obolenj je bilo na boleznih dihal in prebavil. Obolenj za rahitisom je bilo 59 primerov, tuberkuloze 16 in celo en primer sifilisa. Težave so bile z nabavo zdravil in zato so morali varčevati. Za zdravila bi potrebovali večje kredite in matere bi obiskovale ambulatorij mnogo raje, če bi v njem prejemale tudi zdravila, ne le recepte. Razumljivo je, da se v ta amulatorij zatekajo predvsem revnejše matere. Opozarjajo tudi, da bi bilo potrebno pri motitvah v prehrani izdajanje brezplačne zdravilne hrane, ki bi jo pripravljali v tako zvani mlečni kuhinji otroškega dispanzerja.

Posvetovalnica za matere

Posvetovalnica za matere je začela delovati v Ljubljani l. 1924. Ta ustanova je bila za naše kraje novost. Ženske organizacije so opozarjale večkrat, kako potrebno bi bilo, da bi imeli posvetovalnico za matere. Da matere znajo ceniti pomen te ustanove, se je izkazalo tudi lani iz števila sprejemov. Novih sprejemov je bilo lani 1253, ponovnih pa 2512, skupaj torej 3765. V starosti do enega leta so dali nasvete za 888 dojenčkov, in za 365 otrok v starosti od 1.—6. leta, skupaj torej 1253. Matere se torej zatekajo po nasvete v posvetovalnico predvsem za dojenčke. Pri negi starejših otrok pa ne naletijo več na tako velike težave. Posvetovalnica je hranila 318 dojenčkov naravno, 200 dvovrstno in 270 umetno. Velika večina dojenčkov je bilo zakonskih, 847, nezakonskih pa 41. Skupno je bilo v otroškem dispanzerju, v poliklinki in posvetovalnici za matere, lani 11.548 pregledov ali 2608 več kakor predlanskim. Opravljenega je bilo torej izredno mnogo koristnega dela za zdravstveno zaščito našega naraščaja, zlasti v primeri s skromnimi sredstvi zdravstvene ustanove.

Socialno-posvetovalni oddelek

Tudi temu oddelku moramo pripisovati velik pomen; v nekem pogledu je njegovo delo prav tako potrebno kakor posvetovalnice za matere. V delokrog socialno posvetovalnega oddelka spada vzgojno zdravstveno delo in nadzor nad nego dojenčkov in otrok. Zaščitna sestra obiskuje matere na njihovih domovih, in sicer na podlagi rojstnih izkazov, ki jih prejemajo v ta namen od uradov in zavodov. Ob priliki obiskov poučuje matere, kako je treba negovati dojenčka in prizadeva si, da bi matere z otroki obiskale posvetovalnico zaradi zdravniškega pregleda. Zaščitna sestra ima nehvaležno nalogo, ker so matere pogosto nepristopne za nasvete. Posebno malo zaležejo nasveti v družinah s slabimi razmerami. Pri revnih družinah so pa sami nasveti tudi brez pomena, če se matere ne morejo ravnati po njih pri najboljši volji. Revne matere bi bilo treba ob priliki porodov podpirati s potrebščinami za nego dojenčkov, ne le z besedami. Vsega tega dela pa seveda socialno posvetovalni oddelek ne zmore sam. Prav podpiranje revnih mater ob priliki porodov pomeni zelo mnogo za konkretno zdravstveno zaščito. Statistika nam dokazuje, da je bila pri nas doslej velika umrljivost dojenčkov in da je bila prav zaradi tega naša življenjska bilanca v veliki meri deficitna. S tem pa seveda ni rečeno, da delo socialno posvetovalnega oddelka otroškega dispanzerja ni uspešno; oddelek se lahko ponaša s svojim delom tudi lani, kolikor pač spada v negov delokrog. Prav njegovo delo pa tudi dokazuje, kako velike so potrebe pri konkretnem sociaolno zdravstvenem zaščitnem delu za zaščito mater in otrok. V delokrog socialno posvetovalnega oddelka spadajo tuli posredovanja pri uradih, zavodih in zasebnikih. Zavzemajo se za pravice zapuščenih mater in otrok. Največ posredovanj opravi sestra pri varstvenem sodišču, mestni občini in Visokem komisariatu. Tako n. pr. posreduje, da matere prejmejo brezplačno vozovnico za potovanje v domovinsko občino, če si v Ljubljani ne morejo najti zaslužka. Včasih je pa tudi otrok prepuščen sam sebi in sestra ga mora odpraviti k svojcem ali na pristojno občino. Posebne težave so z odpravljanjem otrok, ko jih je treba poslati v kraje, ki so precej oddaljeni od železnice. Večkat je otrok tudi preslabo oblečen za potovanje ter mu je treba še prej preskrbeti primerno obleko in obutev. Tedaj se pa vsiljuje vprašanje, kje vzeti denar, kdo naj poravna stroške. In kaj naj počno z zapuščenim otrokom, če ni pristojen v Ljubljano? Zato morajo biti na posvetovalnem oddelku posebno iznajdljivi, delati morajo z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo — delati mnogo več kakor se morda delo dá predpisati s pravilnikom. Težko bi bilo sestavljati proračune za vso to delo, ki ga vnaprej ne poznaš, toda za takšne namene sploh nimajo denarja. Ali bi ne bilo lepo, če bi se posamezni premožni ljudje spomnili včasih tudi revnih, zapuščenih otrok, brezdomcev in nu lili vsaj skromno podporo socialno posvetovalnemu oddelku otroškega dispanzerja. Lani je sestra napravila 5 potovanj z otroki in za to delo bi bila upravičena do dnevnic, toda zadovoljiti se mora le s povrnitvijo dejanskih stroškov za potovanje.

DNEVNE VESTI

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list za ljubljansko pokrajino št. 20 z dne 11. marca 1942-XX objavlja naredbe Visokega Komisarja: dopolnilna navodila k naredbi o likvidaciji terjatev in dolgov nemških izselnikov; podaljšanje roka za izdajo osebnih nakaznic; odločbe Visokega Komisarja: prevedba nekaterih glavnih poštnobrzojavnih uradov v pogodbene in cenik za zelenjavo in sadje št. 11.

— **Prevedba nekaterih glavnih pošt in brzojavnih uradov v pogodbene.** Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odloča: V pogodbene pošte se prevedejo sledeči državni uradi: 1. Pošta, brzojav in telefon Gorenji Logatec iz VI. razr. drž. pošt v II. razred 2. skupino razrednih državnih pošt; 2. Pošta, brzojav in telefon Grahovo pri Cerknici iz VI. razreda drž. pošt v II. razr. 2. skupino razrednih državnih pošt. 3. Pošta, brzojav in telefon Lož iz VI. raz. drž. pošt v II. razred 1. skupino razr. drž. pošt. 4. Pošta, brzojav in telefon Planina pri Rakeku iz VI. razr. drž. pošt v II. razr. 2. skupino razr. drž. pošt in 5. Pošta, brzojav in telefon Sodražica iz VI. razr. drž. pošt v I. razr. 3. skupino razr. drž. pošt. Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v »Službenem listu za Ljubljansko pokrajino«.

— **Skrivnostne celice v podzemlju gledališča v Vicenzi.** Na dvorišču Olimpijskega gledališča v Vicenzi so odkrili zgodovinsko zanimive celice. Že nekaj mesecev izvršujejo v Olimpieu prilagoditvena in ojačevalna dela, ki jih je odobrilo Ministrstvo za narodno vzgojo. Razen ostrešnih, odrskih in stopniščnih popravil in ureditev v notranjosti, delajo istočasno tudi zunaj in sicer na zidu, ki je obrnjen proti dvorišču. Med poskusi vzdolž temeljev ostanke majhnih dva do tri metre globoko segajočih votlin z majhnimi okni, na katerih so še sedaj vidni sledovi železnih križev. Našli so tudi človeške kosti. Po poročilih starih kronik je bila na tem prostoru okoli l. 1400. mestna jetnišnica. Odkrite votline bi naj bile podzemske celice te jetnišnice. Stari zapiski pripovedujejo o strašnih usodah ljudi, ki so jih pred davnimi stoletji zaprli v te vlažne, blatne votline. Odkritje je zbudilo veliko zanimanje tako med meščanstvom kakor med učenjaki.

— **Ne igrajte se z orožjem.** V ponedeljek se je zgodil v občini Massarosi pri Viareggiu žalosten dogodek, ki je zahteval življenje 16letne mladenke. Na posestvu Terese Petri di Lucca so se zbrali v hiši 19letni Cosimo Guidotto, njegova 16letna sestra Laura in njuna prijateljica Carmelinda Vitali. Med pogovorom je Guidotto šaleč se nenadoma pomeril z lovsko puško, za katero je mislil, da je prazna, proti mladenkama. V tistem trenutku je vstopil v sobo nek sorodnik Guidottija in v sobici se je razlegel pok. Laura se je zgrudila na tla, zadeta v bližino srca. Na pomoč so prihiteli tudi drugi ljudje, vendar ranjenki niso mogli več pomagati. Umrla je po dveh urah. Cosimo Guidotti, ki se iz žalosti nad nesrečo ne more pomiriti, je bil prijavljen zaradi malomarne usmrtitve.

— **Sreča v loteriji s številkami sina vojaka.** V Veroni živi oče nekega vojaka, ki se sedaj bojuje v severni Afriki. Pred kratkim mu je sin pisal, da se mu je sanjalo in svetoval je očetu, naj stavi na njegove sanje v loteriji. Oče je šel v loterijsko podružnico, povedal tam sanje uradniku in ta mu je nasvetoval, naj stavi na številke 48, 70, 90. Ob žrebanju v Torinu so bile vse tri izžrebane in oče je dvignil 8500 lir.

— **Lahkoveren numizmatik.** Leo Stirn živi v Abbaziji. Do nedavnega se je veselil svoje velike zbirke starih zlatnikov, dokler nista prišla k njemu nekega dne Giuseppe Pradieu in Antonio Bura. Z nagovarjanjem in obetanjem velikega zaslužka sta ga pregovorila, da jima je izročil zbirko, ki je vredna nad 60.000 lir, da jo prodasta visoki osebi, ki hoče ostati neznana. Ko sta pa prišla v posest zaklada, pa sta brez sledu izginila. Obširna karabinierska preiskava pa ju je le izsledila in sodišče na Fiumi ju je obsodilo na eno leto zapora.

— **Zdravnik, ki je z lastno krvjo rešil bolniku življenje.** Dr. Italo Boni, asistent v bolnišnici v Leccu, je zdravil bolnika, ki je bil v življenjski nevarnosti. Potrebna je bila nujna transfuzija krvi, vendar ni imela bolnišnica na razpolago nobenega krvodajalca. Da mu reši življenje, se je dr. Boni odločil, da da sam na razpolago svojo kri. Plemenita požrtvovalnost zdravnika je bila nagrajena z uspehom: bolnik je naglo ozdravel.

— **Predlogi proračunov ministrstev.** Te dni predlagajo ministrstva Zbornici Fašijev in Korporacij svoje predloge za proračun za l. 1942-43. Ministrstvo za narodno vzgojo predvideva izdatkov v vsoti 2.015.809.719 lir in je predlog višji od letošnje proračunske vsote 405.312.468 lir. Povišek bo šel predvsem v korist šolskega osebja kakor tudi za ureditev novih osnovnih, srednjih, tehničnih in visokih šol. Ministrstvo prometa predvideva izdatke v iznosu 731,277.464 lir in je napram letošnjemu manjši za 56,801.180 lir. Znižanje gre deloma na račun podpor pomorskim paroplovnim družbam, kljub temu pa je določeno povišanje dohodkov prometnega osebja.

— **Bilanca Romske banke.** Upravni odbor Romske banke (»Banco di Roma«) je v ponedeljek odobril bilanco za l. 1941. Banka je zaključila leto z dobičkom 19,813.187.72 lir (prejšnje leto 15,668.538 lir). Odbor je sklenil predlagati skupščini 4% dividendo za delničarje, nakazilo 3 milijonov lir rezervnemu skladu, ki bo s tem narasel na 61 milijonov lir. V novo poslovno leto bo prenešeno 4,606.121.46 lir.

* **Stenografski in posebni Strojepisni tečaji** se prično v četrtek 12. marca. Informacije in prospekte daje: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.** (Telefon 43-82).

Sobota 14. III. ob 18,30

VESELI TEATER

— **Uspeh italijanskega skladatelja na Dunaju.** Dunajski simfonični orkester, ki ga je dirigiral Karl Böhm, je v nedeljo priredil koncert, na katerem so izvajali simfonično skladbo firenškega skladatelja Calabrinija »Ariel«. Poslušalci so izvajanje sprejeli z velikim navdušenjem in tudi kritika se o skladbi izraža z laskavimi besedami priznanja.

Bolgarska sladkorna industrija

S priključitvijo pokrajin bivše Jugoslavije in grškega ozemlja je naraslo število prebivalstva Bolgarije od 6.5 na 9,000.000. Poraba sladkorja je znašala v zadnjih letih v Bolgariji povprečno 5 kg na vsakega prebivalca, kar je v primeri z drugimi evropskimi državami zelo malo. Bolgarija bi torej rabila zdaj okrog 45.000 ton sladkorja letno, če bi se položaj v tem pogledu ne izboljšal.

Do lanskega leta bolgarske sladkorne tovarne niso mogle v celoti izkoristiti svoje kapacitete, ker ni bilo mogoče prodati vsega sladkorja. Leta 1939. so obratovale samo tri izmed petih sladkornih tovarn in sicer v Rusi, Gornji Orehovici in Dolnji Mitropoliji. Letna kapaciteta vseh treh tovarn znaša pri stodnevni kampanji 49.000 ton. Ker računa Bolgarija z večjo porabo sladkorja in ker v priključenih pokrajinah ni nobene sladkorne tovarne, je treba pritegniti tudi tovarno v Plovdivu, ki je začela predlanskim zopet obratovati in pa tovarno v Kamenu, ki je bila šele nedavno dograjena. S temi petimi tovarnami bo lahko Bolgarija v polni meri krila domačo potrebo, tako da ji sladkorja ne bo treba uvažati.

Večja proizvodnja sladkorja bo zahtevala več sladkorne pese. Zdaj prideluje Bolgarija sladkorno peso večinoma v severnih krajih med Dunavom in balkanskim pogorjem. Sladkorna tovarna v Plovdivu si skuša zagotoviti za pridelovanje sladkorne pese potrebno zemljišče. To vprašanje bo pa težko zadovoljivo rešiti, ker bolj kaže pospeševati v južnih krajih pridelovanje drugih poljskih pridelkov zlasti soje, ki je postala nevaren tekmec sladkorne pese. Zaenkrat Bolgarija še ne prideluje dovolj semena sladkorne pese doma tako, da ga mora uvažati iz Protektorata, Madžarske in Romunije.

PRI VOJAKIH

Med šolskim streljanjem pomeri vojak na cilj. Za njim stoječi stotnik vpraša.

— Na kaj pa streljaš?

— Na korporalovo povelje, gospod stotnik, — odgovori vojak.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Slavna Sem Benellijeva pesnitev na filmskem platnu!

Noč maščevanja

Amedeo Nazzari — Clara Calamai — Osvaldo Valenti itd.

KINO UNION • TELEFON 22-21

Prekrasen film iz slavne benečanske zgodovine, epopeja junaštva in vročega patrijotizma

Capitan Tempesta

Doris Duranti, Carla Candiani, Adriano Rimoldi, Carlo Ninchi

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Doživljaji časnikarja v norišnici v muzeju zločincev

Skrivnostno odkritje

Po romanu Edgarja Poe, v glavni vlogi Paul Wegener

Film napetejši od »Frankensteina«

KINO MOSTE

Tudi za ta teden smo Vam pripravili izbrane filme

Danes ob 17.30 brezplačna predstava!

MOŽ IZ ROMANA

VRAGI JUŽNEGA MORJA

Pri tej priliki boste videli izvlečke iz naših bodočih sporedov. — Vstopnice pri blagajni od 14. ure

Iz Ljubljane

—lj **Sneg hitro kopni.** Južno vreme, ki ga imamo že dober teden, naglo pobira sneg. Zunaj je sicer zemlja še pobeljena, toda bela odeja je že zelo tenka. Še nekaj dni pa bo sneg večinoma skopnel. Po mestu so razen največjih kupi snega ob cestah in ulicah tudi že skoraj izginili, ostato je le še blato in druga nesnaga, ki jo bo treba pravočasno odstraniti, da je pozneje ne bo raznašal veter. Hodniki so se hitro posušili in tudi na prehodih ni več mnogo blata. Po mestu se že da hoditi tudi brez galoš, pač pa niti čez železniško progo v Tivoliju ni mogoče brez njih, ker je toliko blata, da se čevlji globoko vdirajo vanj. Potrebno bi bilo solnce, ki se pa kar noče prikazati. Predvčerajšnjim in včeraj je sicer tu pa tam posijalo, danes je pa zopet skrito za oblaki.

—lj **V soboto v »Veseli teater«,** kjer je na sporedu naš novi 16. program. Spored obsega: enodejanko Čudna snubca (avtor Joža Vombergar), dramo Ljubosumje, skeč Čudodelni serum, solo-nastope, kuplete itd. Smeha, zabave in presenečenj bo za vsakogar dovolj. Začetek predstave ob 18.30, konec ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v soboto od 10. do pol 13. in od 16. dalje. — V nedeljo so tri predstave: ob 14.30, 16.30 in 18.30. Nedeljska predprodaja vstopnic: od 10. ure dopoldne neprekinjeno do večera.

—lj **Zapora dragocenih kovin in vrnitev nepečanih dragocenosti.** Na vprašanje ministrstva za korporacije, če se sme smatrati, da je trgovskim tvrdkam, ki so nameravale kupiti dragocene predmete, dovoljeno jih dobaviteljem vračati neplačane, se sporoča v soglasju z ministrstvom pravosodja, da se smatra takšna vrnitev za dopustno, kolikor se ne more smatrati za odtujitev. Razume se, da morajo dobavitelji, ko jim je blago vrnjeno, ki so ga bili prejali, smatrati, da je podvrženo zapori v smislu kraljevega ukaza z dne 3. septembra 1941. (Službeni list 442/72/41 in ga prijaviti v svojih inventarjih.

—lj **Osebne izkaznice v Mostah.** Tisti prebivalci Most, ki so prošnje za osebne izkaznice vložili v ljudski šoli v Mostah pa sedaj ne morejo po izkaznice v šolo, bodo svoje osebne izkaznice dobili današnji četrtek 12. t. m. med 9. in 12. uro v Černetovi gostilni pri »Sedmici« na Zaloški cesti. Spet pa opozarjamo, da mora vsak upravičenec sam priti po osebno izkaznico, ker jo pred uradnikom mora sam podpisati, razen nje pa mora podpisati tudi dva kartotečna lista.

Turčjai za povzdigo poljedelstva

Turški ministrski predsednik dr. Refik Saydam se je obrnil na turške kmete s pozivom, naj zastavijo vse sile, da se bo v letošnjem letu čimbolj povečala kmetijska proizvodnja. Vlada sama bo storila v tem pogledu vse, kar je v njenih močeh in ne bo zamudila nobene prilike da priskoči kmetom na pomoč. Kmetje dobe spomladi semensko žito, bodisi brezplačno ali pa proti odplačilu v obrokih. Vlada je dala kmetijstvu na razpolago 2,600.000 turških lir in ves ta denar naj se porabi za povečanje proizvodnje. Posebno pozornost naj posvete kmetje krompirju in koruzi, da bo pridelek letos čim večji. Vlada si na vse načine prizadeva, da omili pomanjkanje delovnih moči in poljedelskih strojev.

Razen toga je poslal ministrski predsednik vsem pokrajinskim načelnikom okrožnico, v kateri jih poziva, naj osebno pazijo na to, da letos spomladi ne bo nikjer neobdelane zemlje. Razen pšenice, rži in ječmena naj se pridela čimveč tudi koruze, prosa in krompirja. Tudi stročnic je treba posaditi čimveč. Ministrski predsednik pravi v okrožnici, da je treba delati z vsemi silami na to, da bodo letošnji pomladni posevki najmanj dvakrat tako veliki, kakor so bili lanski. Za krompir je določila vlada posebne premije, in sicer po 2 turški liri za vsak hektar. Da bodo lahko pomagali kmetom pri delu na polju tudi dijaki višjih šol, se bodo pričele letos velike šolske počitnice prej ko druga leta.

Sportni pregled

Odmev spremembe v vodstvu

Zmaga Genove na stadionu Stranke v Romi je dogodek, ki močno odmeva po vseh športnih rubrikah italijanskih listov. Ne samo dejstvo, da Roma na svojem igrišču v sedanjem prvenstvu sploh še ni bila poražena in je že zato podvig Genove edinstven, tudi sprememba v vodstvu, ki ga je Roma tako dolgo, trdovratno in sigurno držala, zapleta položaj, vzbuja nove nade in izziva stopnjevano radovednost.

Razvoj letošnjega italijanskega prvenstva je resnično zanimiv. Vodstvo je Roma prevzela sama že takoj po II. kolu. V IV. kolu jo je dohitela Triestina, ki jo je v V. kolu prehitela. Toda že v VI. kolu so Romci spet sami v vodstvu, vendar le do naslednje nedelje. Po VII. kolu so bili kar štirje klubi v vodstvu: Triestina, Roma, Venezia in Fiorentina. Slednja je že v naslednjem kolu izgubila stik z vodstvom. v IX. kolu pa sta zaostali tudi Roma in Triestina za Venezio, ki je prevzela sama vodstvo. V X. kolu pa je bila vodilna trojica zopet skupaj. V XI. kolu je odpadla Triestina. Roma in Venezia pa sta vodili do XIII. kola, ko so vodstvo prevzeli Romci in ga obdržali do nedeljske tekme. Medtem se je preril v ospredje Torino, ki se sedaj veseli z Venezio najvišje časti. Toda za kako dolgo? Komu bo pripadlo prvenstvo? Veneziji? Torinu? Romi? Genovi? ali Juventusu? Same uganke, ki dražijo radovednost. Morda bo pa tudi slavna Bologna posegla v to odločilno finalno tekmo. Časa je še dovolj in točk na razpolago tudi. Prvenstvo je sedaj približno na začetku zadnje tretjine.

Boleča nezgoda je za torinski Juventus nedeljski avtogol. Z njim mu je nezasluženo splavala izpred nosa cela točka, ki bo morda še zelo važna. Statistiki ugotavljajo, da je ta avtogol prvi po petih nedeljah. Dotlej so jih zabeležili 8, in sicer v škodo Torina, Bologne (2), Atalante, Ambrosiane, Genove, Lazia in Livorna. Lani so jih v vsem prvenstvu zabeležili 21. Bilanca tekem med Juventusom in Milanom, ki sta se doslej v prvenstvenih tekmovanjih srečala že 26krat, je v korist Juventusa. Neodločeno sta se razšla 10krat (3krat v Torinu in 7krat v Milanu), 12krat je zmagal Juventus (3 zmage v Milanu) in le 4krat Milano (1krat v Torinu).

Usoda Triestine, ki je v začetnih kolih tako navduševala svoje pristaše, zbuja hude skrbi. Triestina že 12 nedelj ni zapustila igrišča zmagovita, nedeljski remi na njenem igrišču pa je še celo neprijeten. Zadnja zmaga, ki jo je Triestina dosegla, je bila 7. decembra v Triestu proti Juventusu (3:0). Medtem je 7 tekem ostalo neodločenih, 5 pa jih je izgubila.

Ko smo že pri številkah, povejmo še to: tekmi v Romi je prisostvovalo 25.000 gledalcev, v Milanu 25.000 (blagajna je zbrala 218.000 lir!), v Torinu 9000, v Triestu 4000, v Firenci 8000, v Genovi 8000 v Bergamu 6000 in v Veneziji 7000. Skupno 90.000 do 95.000 gledalcev. Številke, ki povedo več kakor vse drugo.

Obnovite naročnino!

Premog — drva — oglje

specialno oglje za generatorje vedno na zalogi pri

Resman Lojze

LJUBLJANA, CESTA 29. OKTOBRA (RIMSKA) 21 — Telefon 44-90

REUMATIZZATI REVMATIČNI

Fate regolarmente la vostra cura di URODONAL zdravite se redno z

Eviterete: Dolori, Sciatica Emicrania, Obesità

Un cucchiaino da caffè mattino e sera in un po' di acqua

in boste preprečili: Bolečine, Ischias (bolečine v kolku), Glavobol, Debelušnost. Zjutraj in zvečer ena žličica Urodonala v malo vodi

PRODUZIONE ITALIANA ITALIJANSKA PROIZVODNJA

È UN PRODOTTO DI FAMA MONDIALE (URODONAL JE PROIZVOD SVETOVNEGA SLOVESA

Aut. Pref. Milano 1958 del 31-1-38

Angino pectoris

ali prsno tesnobo zelo uspešno pozdravite, če pijete dnevno **Ambroževo medico,** ki jo dobite pristno le v Medarni, Ljubljana, Židovska ul. 6.

Pozor!

Imam v zalogi nove in rabljene čevlje. Sprejemam vsa popravila, tudi snežke in galoše. Klavžer, Vošnjakova 4.

ALI RES ŠE NE VESTE,

da vam oglas v »Slovenskem Narodu« odvzame vse Vaše skrbi? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni oddelek »Slovenskega Naroda«, ki Vam bo s cenenim oglasom izpolnil željo. Oglasni oddelek »Slovenskega Naroda« sprejema oglase za isti dan vsak dan do 9. ure dop.

BUDINO con PESCE

Oggi che l'alimentazione dev'essere regolata con estrema razionalità, il Budino La Rocca merita ogni preferenza come alimento completo. Entrano nella sua composizione pesce, olio puro d'oliva e verdure, tre elementi basilari, di altissimo tenore nutritivo e squisitamente appetitosi.

RIBJA PASTETA

Dandanes, ko mora biti vsa prehrana urejena s skrajno racionalnostjo, pač zasluži RIBJA PASTETA La Rocca vsako prednost kot popolno hranivo. V njeno zmes je vmešano ribje meso, čisto olivno olje in zelenjava, tri osnovne prvine, ki so redilne in izredno tečne.

Življenje slehernega novorojenca dragoceno

Zato moramo tembolj ceniti delo zdravstvenih ustanov za zaščito mater in otrok

Ljubljana, 12. marca

Naši javni delavci že dolgo opozarjajo na izredno visoko število mrtvorojenih otrok in visoko umrljivost dojenčkov v naših krajih. Njihova opozorila smo pa pogosto omalovaževali ali celo povsem preslišali. Nismo znali pripisovati pravega pomena posameznim velikim vprašanjem, med tem ko smo napihovali druge razne »probleme«. Da je mladina naša bodočnost, je zvenelo prazno, če nismo tudi v resnici skrbeli za otroke tako, kakor bi zahteval smisel tega reka. Priznati je sicer treba, da so zdravstvene ustanove, ki se pečajo s socialno zdravstveno zaščito mater in otrok, storile mnogo, prav vse, kar jim je bilo mogoče v njihovem delokrogu in da se moramo prav njim zahvaliti v največji meri, da ni bila življenjska bilanca prebivalstva še obupnejša. Toda same zdravstvene ustanove vendar ne morejo storiti same vsega, če nimajo primerne zaslombe in če vse zdravstveno zaščitno delo ni organizirano na najširši podlagi; to se pravi za zdravstveno zaščito mater in otrok bi moralo biti dovolj sredstev — v neomejenem obsegu, pa tudi razumevanja ter moralne podpore. V tem pogledu so nam bili lahko za zgled številni zelo učinkoviti populacijski ukrepi v Italiji. Toda, kakor rečeno, glas javnih socialnih delavcev je ostal glas vpijočega v puščavi.

Glavni zdravstveni problem

V knjigi »Zdravje v Sloveniji« je bilo ugotovljeno, da je bila visoka umrljivost dojenčkov v Sloveniji glavni zdravstveni problem, kajti za nobeno drugo boleznijo ne gre v izgubo toliko človeških življenj. Tako so n. pr. številke pokazale, da se je v petletju od leta 1931 do 1935 rodilo v Sloveniji povprečno 709 mrtvorojencev, v prvem letu starosti je pa umrl na leto povprečno 3901 otrok, tako da je bilo izgubljenih na leto 4610 rojstev. V istem razdobju je umrlo v Sloveniji povprečno 18.426 ljudi, rodilo se jih je pa 29.491. Upoštevati je bilo treba še umrljivost dojenčkov (do 1. leta starosti) in izračunali so, da je znašal presežek le 7164 prebivalcev na leto. Razumljivo je, da se številke življenjske statistike spreminjajo od leta do leta, vendar je treba računati, da se razmere ne izboljšajo tako hitro. To je razvidno tudi iz najnovejših podatkov, ki jih bomo obdelali ob drugi priliki. Zdaj hočemo samo naglasiti, kako velikega pomena je delo naših zdravstvenih ustanov za zaščito mater in otrok. Navedli smo že, kako je v ta namen organizirana zdravstvena služba ter kako si delo dele posamezni odseki, odnosno zavodi, ki delujejo pod okriljem VI. oddelka Higienskega zavoda (odd. za zdravstveno zaščito, mater, dojenčkov in otrok), a v enem samem poročilu ni mogoče izčrpati tako obsežnega dela.

Dom za matere in dojenčke

Dom za matere in dojenčke v Ljubljani ima več oddelkov. Važna je zlasti njegova »štacija za dojenčke«. Ta ustanova oskrbuje dojenčke do prvega leta starosti, če so potrebni zdravstvene in socialne zaščite. Ne sprejemajo pa le dojenčkov, temveč tudi matere, če pokaže potreba. Lani je bilo sprejetih 147 revnih, izključno socialne zaščite potrebnih dojenčkov, in sicer 43 z materami in 104 brez mater. Bolne dojenčke so pa napotili v otroško bolnico. Oskrbnih dni dojenčkov je bilo skupaj 5243, oskrbnih, odnosno prehranjevalnih dni mater pa 1253. Povprečno je trajala oskrba otrok 8 do 10 tednov.

Kdo ima pravico do sprejema

Načelno sprejemajo le revne, nezaščitene matere z otroki po porodu. Nudijo jim popolno oskrbo na državne stroške, dokler se otrok dovolj ne okrepi za rejo v družini in dokler se ne opomore mati od poroda. Pogosto matere ne vedo, kam bi se obrnile — nimajo službe in ne ljudi, kamor bi se zatekle. Zato se jih usmilijo ter jih obdrže v zavodu, če je le mogoče, dokler nimajo zagotovljene eksistence. Oskrba mater v zavodu ima pomen tudi zaradi tega, da znajo pozneje pravilno vzrejati svoje otroke, temveč tudi zaradi tega, da posamezne matere lažje dobe službo kot pestunje. V zavod sprejemajo tudi nedonošence takoj po porodu iz porodnišnice. V domači negi bi bili ti slabotni dojenčki življenjsko ogroženi. Če jim hočejo rešiti življenje, jih morajo negovati res strokovno, stalno pod zdravniškim nadzorstvom in strokovno usposobljenega osebja. Sprejemajo pa tudi slabotne in bolehne dojenčke, pogosto zaradi bolezni prebavil in motitve v prehrani. Zaščite so seveda potrebni tudi dojenčki, ki so ostali brez matere ter brez primerne nege. Ti dojenčki so zaradi nagle izgube materinega mleka življenjsko ogroženi. Oskrbujejo jih tako dolgo, da se dovolj okrepe za zunanjo nego, navadno najmanj 3 mesece, ker sicer otroci navadno podležejo zaradi neprimerne, umetne prehrane. Med tem ko oskrbujejo otroka v zavodu, si že prizadevajo, da bi našli primerno rejnico, kamor bi ga lahko poslali iz zavoda v nadaljno rejo. To je težka naloga, ker zavod nima sredstev za dolgo vzdrževanje in treba je najti čim prej mesto. Zavod prejema mnogo preveč prošenj, da bi lahko ugodili vsem. Lani so oskrbovali na dan po 20 do 24 otrok. Zaposlenih je bilo po 5 oskrbovank. V zavodu morajo seveda računati s cenami živil in če se živila podraže, to vpliva tudi na število otrok, ki jih lahko oskrbujejo. Potrebovali bi mnogo več sredstev, da bi lahko pomagali čim večjemu številu revnih mater ter rešili čim več življenjsko ogroženih dojenčkov. V ta namen bo moral biti proračun zvišan za 100 odstotkov, to se pravi, da bi lahko le tedaj oskrbovali vsaj po 35—40 dojenčkov in 12 mater. — Razumljivo je, da umirajo dojenčki tudi v tem vzornem zdravstvenem zavodu, saj pač ni mogoče vsem rešiti življenja tudi z najvestnejšim strokovnim delom. Toda umrljivost je nizka, pač mnogo nižja kakor splošna. Lani je znašala umrljivost dojenčkov, sprejetih iz socialnih razlogov, 1.9 odstotkov, med dojenčki, sprejetimi po zdravstvenih indikacijah, pa 11 odstotkov.

Kuhinja za dojenčke

Marsikdo najbrž ne ve, da imamo v Ljubljani v Domu za matere in dojenčke tudi posebno kuhinjo za dojence. V nji pripravljajo hrano za dojence po sodobnih načelih, in sicer za otroke, ki so v oskrbi »štacije za dojenčke«. Otroke so oskrbovali po sodobni Pirquetovi prehranjevalni metodi. Kuhinja je opremljena z modernimi pripomočki za ravnanje z mlekom ter ima v ta namen hladilnico in stelizator. Lani je kuhinja izdala 78.709 porcij hrane za dojence na štaciji in zunaj oddelka. Slabotne in bolehne dojence morajo pitati po 10 krat na dan, glede na njihovo zdravstveno stanje. Hrano pripravlja diplomirana zaščitna sestra po zdravniških receptih, in sicer posebej za posamezne otroke, glede na njihovo zdravstveno stanje. Iz tega pač lahko razvidimo, da ima osebje ogromno dela. Zanimalo vas bo, katera živila potrebujejo za pripravljanje hrane. Nakupovati morajo predvsem izvrstno mleko in mlečne izdelke, precej pa tudi specerijskega blaga, n. pr. sladkor, riž, zdrob, ovsene kosmiče in žitno kavo. Razen tega še potrebujejo sadje in zelenjavo. Upoštevati je treba, da za bolehne oskrbovalce niso primerni nadomestki, zato preskrbovanje živeža ni tako lahko vprašanje.

Pouk o materinstvu

Dom ima še poseben oddelek za pouk v materinstvu. Prirejujejo tečaje o negi dojencev. Izkazalo se je, kako silno je potreben pouk mladih mater. Od tega, ali znajo matere pravilno ravnati z dojenci ali ne, je odvisno mnogo človeških življenj. Lani so priredili 13 tečajev o negi in prehrani dojencev. Teoretskih predavanj je bilo na teh tečajih 310, praktičnih vaj pa 41. Tečajev se je udeleževalo 221 tečajnic v starosti od 16. do 45. leta. Opozoriti je treba, da bi morali obnoviti ter dokupiti učne potrebščine, ker so se stare že preveč obrabile, da bi lahko še primerno služile. Razen tega bi potrebovali več sredstev, da bi lahko prirejali tudi potujoče tečaje. Občine nerade plačujejo stroške za takšne tečaje, ker nimajo za nje v proračunih določenih posebnih kreditov. Tečaji so zelo potrebni zlasti na podeželju. Če hočemo, da se bo umrljivost dojencev čim bolj zmanjšala, kar je nujna zahteva, da bo naša življenjska bilanca bolj aktivna, bo potrebno prirejati tudi potujoče tečaje za pouk v materinstvu. S tem sicer ne bo še storjeno vse, kar bi bilo potrebno za zdravstveno in socialno zaščito mater in otrok, toda med vsem drugim delom je to neobhodno potrebno.

Ženska nečimurnost v starem Rimu

Že med drugo punsko vojno so bile potrebne razne omejitve v življenju civilnega prebivalstva

Omejitve, ki jih prinašajo izredne razmere v vojnem času, niso prav za prav nič novega. Na svetu se pač vse ponavlja. Že v davni preteklosti so se morali ljudje med drugim omejevati v pogledu vožnje in potrošnje raznih proizvodov.

V najtragičnejši dobi druge punske vojne, ko so se zbirali nad Rimom temni oblaki, ko je pretila večnemu mestu nevarnost vpada Hannibalove vojske, je predložil tribun Gaius Oppius osnutek zakona, ki je prepovedoval rimskim in latinskim ženam ne samo »imeti nad pol unče zlata, in nositi pisane obleke«, temveč tudi »voziti se po rimskih ulicah ali po ulicah drugih mest v kočijah, iz mesta pa ne nad eno miljo, v kolikor bi ne šlo za javno prinašanje žrtev bogovom«. Lahko si mislimo, kako težko so zadele te omejitve rimske matrone, ki jim je bila eleganca v oblačenju malone življenjska potreba in ki so se dotlej lahko vozile v kočijah, kolikor so hotele. Ženske so bile v onih davnih časih v tem pogledu prav take, kakršne so dandanes.

Dvajset let so Rimljanke potrpežljivo prenešale te omejitve. Po tej dobi, ki je bila priča velike afriške in balkanske zmage, so se pa razmere zboljšale in leta 195. pred Kristusom je bilo ljudskima tribunoma Marcu Fundaniu in Luciu Valeriu predlagano, naj se ukine Oppiev zakon, ki ni več odgovarjal duhu in potrebam časa. Ta predlog je pa postal predmet dokaj burnih debat in okrog njega se je razvilo pereče politično vprašanje. Tudi dva naslednja tribuna sta smatrala za umestno vztrajati na tem, naj ostane zakon v veljavi. Aristokracija in ljudstvo sta se razdelila v dva tabora.

Tako se je prenesla debata seveda v senat in tu je vstal v zaščito drakoničnega zakona in obenem v zaščito zakona proti vmešavanju žensk v javno življenje sam Marcus Portius Cato. Njegov glas je bil strog in neizprosen. — »Če bi si bil sleherni izmed nas, Quiriti, ohranil pri svoji ženi avtoriteto in moževe pravice, bi si nam zdaj ne bilo treba beliti glav s temi ženami. Zdaj, ko je pa bila naša svoboda zvezana med stenami doma z vmešavanjem žen, vidimo, kako se ta svoboda duši in tepta tudi to na Foru. In ker ne znamo kljubovati ženam vsak zase, se moramo bati vseh in boriti se skupno proti vsem.«

Cato je bil eden najbolj slovečih konzulov, bil je neizprosen zagovornik in propagator starih običajev. Z ženskim spolom ni posebno simpatiziral. Rad se je spodtaknil ob žensko nečimurnost in porabil je vsako priliko, da je ožigosal razne vrtoglavosti ženske mode. »Ženske so nadležne in med moškimi delajo samo zgago«, to je bil njegov priljubljeni izrek o ženskah. Znan je tudi tale njegov izrek, ki ne dela posebne časti možem starega Rima: »Vsi možje ukazujejo ženam, mi, Rimljani, pa ukazujemo drugim možem, a naše žene nam«.

Cato je v svojem govoru tudi izjavil, da ni mogel malo prej čez Forum, ne da bi bil zardel, ker so bile navalile nanj tam zbrane ženske. Če bi mu ne bilo branilo spoštovanje, ki ga dolgujemo vsaki ženski, in sramota, ki bi jim jo bil naprtil, če bi jih bil kot konzul nahrulil, bi jim bil že pokazal.

»Brez uzde puščate njihovo bojevito in vrtoglavo nrav in tolažite se, da bodo same omejile svojo vrtoglavost, ki si je niste upali vi zatreti. Če izvojujejo zmago v tem pogledu, si bodo upale vse. Rade bi se kar svetile v zlatu in škrlatu, hočejo se voziti po mestu v kočijah ob delavnikih in praznikih, kakor da bi hotele triumfirati nad poraženim in ukinjenim zakonom. V svojih izdatkih in razkošju nočejo covoliti nobene omejitve.« — Take očitke je naslovil Cato na rimske žene.

Toda strupeni govornik je našel tudi svojega nasprotnika, zagovornika Rimljank. Dvignil se je Lucius Valerius, eden izmed tribunov, ki so predlagali ukinitev zakona, da bi utemeljil svoj predlog. Najdramatičnejši del njegovega dolgega govora je bil, ko je govoril o trdi dobi, v kateri je bil Lex Oppia nastal in našel svojo upravičenost, ko je bil namreč »Hannibal v Italiji zmagovalec, ko je bil gospodar Taranta, Arpe in Capue in ko je kazalo, da bo prodrl s svojo vojsko do samega Rima, ko so zavezniki odpovedali, ko ni bilo novincev za legije, niti mornarjev za brodovje in ko so po zgledu senatorjev vsi državljani oddajali v državno blagajno svoje zlato in srebro in so celo vdove s svojimi otroki prinašale svoje prihranke na oltar domovine...«

Pri glasovanju je bilo vprašanje zakona rešeno zelo hitro tako, da je obsegal Liviev zaključni govor samo nekaj stavkov. Zakon je bil soglasno odklonjen. Tako je bil Cato v senatu prvič poražen. Ker si ni mogel pomagati drugače, je segel pozneje po drugih drakoničnih sredstvih proti razkošju. Na luksuzne predmete je nabil davek v iznosu tridesetkratne njihove vrednosti in dal je tudi pobudo za mnoge sodne obravnave iz moralnih ali socialnih razlogov. To pot je pa bil njegov poraz po zaslugi bojevitih Rimljank tako popoln, da je zakrknjeni puritanec raje krenil na vojni pohod v Hispanio, samo da bi se umaknim nadležnim ženskam.

Japonski dnevni tisk

Središči japonskega časnikarstva sta Osaka in Tokio — Najpomembnejši dnevniki imajo milijonsko naklado

V napredni in obenem konservativni deželi, kakor je Japonska, kjer kljub velikim jezikovnim težavam ni nepismenih in kjer so državljani vseh socialnih plasti strastni čitatelji, je moral tisk nujno doseči izreden razvoj. Dejansko se uvršča danes Japonska v mednarodnih statistikah dnevnega in periodičnega tiska tako po številu kakor po nakladi časopisov na eno prvih mest.

Po podatkih, ki jih je objavilo japonsko notranje ministrstvo, izhaja v vsem japonskem cesarstvu 1244 dnevnikov. Zanimivo je, da se najmanj polovica dnevnikov posveča tehničnim in drugim specialnim vprašanjem. Ni dolgo, ko je bilo število dnevnikov še znatno večje, ker so kasneje mnoge iz raznih vzrokov ukinili, veliko pa se jih je tudi združilo.

Najvažnejši središči japonskega časopisja sta Osaka in Tokio. Osaka, ki je japonsko gospodarsko središče, je na prvem mestu z dnevnikoma *Osaka Asahi Sinbun* kar pomeni toliko kot »Osaški solnčni dnevnik« (Asahi — sonce, Sinbun — dnevnik), in *Osaka Mainiti Sinbun* (Mainiti — dnevni dogodki), ki oba izhajata v velikanski nakladi po 2 milijona izvodov dnevno.

Politično središče Tokio se ponaša s petorico velikih dnevnikov mednarodne važnosti. *Tokio Asahi Sinbun* in *Tokio Nitiniti Sinbun* (Nitiniti pomeni od dneva do dneva) izhajata v dnevni nakladi 3 milijonov izvodov; sledijo jima *Hoti Sinbun* in *Tiugai Segio Sinpo*. Velik gospodarski dnevnik je *Yomiuri Sinbun*, izdaja ga podjetje Misui in je med poslovnim svetom zelo razširjen. Uveljavil se je zlasti, ko je organiziral odlično poročevalsko službo v vojnih dogodkih v Evropi. Leta 1924 je imel komaj 56.000 izvodov naklade, lani pa že 1.511.523. Med njegovimi sodelavci so znani japonski gospodarstveniki.

Največja dnevnika sta nedvomno oba Asahi, ki ju čita največ japonska inteligenca in naročniki v tujini. Oba imata odličen uredniški zbor, sodelujejo najznamenitejši japonski novinarji. Njuna delovna in upravna organizacija je izvrstna ter se lahko meri z organizacijo ameriških dnevnikov. V dokaz bo zadostovalo, če omenimo slovito »leteče uredništvo«, edinstveno na svetu, ki razpolaga z 28 letali.

Glede na nadzorstvo, ki ga izvaja japonska vlada nad tiskom, je vredno omeniti, da sta vodila oba Asahija, torej najpomembnejša dnevnika, samostojno politično linijo. Pred leti sta začela kampanjo za povečanje moči japonskega letalstva, pri tem sta bila pogosto v sovražnem razpoloženju nasproti vladi, tako na primer l. 1931 ko sta se oba izjavila proti japonski iniciativi v Mandžuriji. K umolknjenju pa ju ni pripravila vlada pač pa naročniki. Po prvih člankih je prihajalo ves mesec dnevno najmanj po 1000 odpovedi iz vrst naročnikov.

Osaka Mainiti in Tokio Nitiniti, ki sta vključila nedavno dnevnik Zizi Simp, ki ga je ustanovil Fukuzawa, izdajata tudi štirinajstdnevnik *Economist*, tednik *Sunday Mainiti*, poseben otroški dnevnik, štirinajstdnevno prilogo v kitajščini, tednik za slepce in zanimiv letopis. Oba razpolagata s popolno podrobno organizacijo. Za sedanjo japonsko-kitajsko vojno razpolagata s 320 dopisniki in drugimi sodelavci. Za njihove potrebe deluje tudi precejšnje število radijskih oddajnih postaj (za Nitiniti na primer 67!).

Posebno pažnjo zasluži dnevnik *Kokumin* s svojimi mladimi uredniki, ki je vedno zastopal politiko sodelovanja z Osjo. Kokumin se je zavzemal za sodelovanje z Nemčijo in Italijo že mnogo prej, preden je bila podpisana trojna pogodba.

Razen visokega odstotka tehničnega tiska z dnevnimi izdajami je druga značilnost japonskega tiska združenje časopisnih agencij, ki načeluje »Domei Tusinsva«, izredno močni neodvisni organizaciji visoke finance in industrije.

V primeri s 1244 dnevniki je mogoče oceniti število revij, ki jih statistika izkazuje le 3550, kot razmeroma majhno. Med temi revijami je 600 leposlovnih, 300 nabožnoverskih, 200 inženjersko industrijskih za splošna vprašanja, 180 prometnih in 110 za obrti. Torej je število tehnično-industrijskih dokaj znatno posebno če še pomislimo, da se bavijo z istimi vprašanji tudi dnevniki.

Revije imajo zelo visoko naklado, posebno ilustrirane za družine in aktualno kroniko. Najvažnejša med njimi je *Tionokoron*.

Med leposlovnimi revijami sta najvažnejši in najbolj razširjeni *Nippon Hioron* in *Bungeišyunzyut*. Najbolj cenjeni gospodarski reviji sta *Diamond* in *Tokio Keisai Sinpo*.

Posebnost Japoncev so revije za kratek čas, ki objavljajo družabne igre in podobne zabavne stvari. Najbolj znani sta *King* in *Hinode*. Med družinskimi revijami sta najbolj znani in najbolj razširjeni *Huzi Hioron* in *Synhyu no Tomo*.

Japonsko-kitajska vojna in kasnejša evropska vojna sta posebno razširili posebne priloge dnevnikov z vojnimi slikami, s članki, ki razpravljajo o vidikih in vprašanjih trenutnih položajev na frontah.

Zgodovina Fašizma v filmu

V Cremoni in okolici nastaja nov italijanski film, ki se bo imenoval »Osvoboditev«. Libreto zanj je napisal državni minister Farinacci. Film prvobranitelja za novo Italijo vzbuja že zdaj veliko zanimanje. Režija novega filma je v rokah Marcella Albania, ki prihaja iz tabora urednikov in pisateljev, zadnja leta pa uspešno sodeluje tudi pri filmu. Poedine vloge so prevzeli znani italijanski igralci. Vsi so se prijavili kot brezplačni sotrudniki v prvem filmu, ki bo prikazal zgodovino fašizma in njegove borbe za novo Italijo.

Dva monakovska slikarja umrla

V Monakovu je umrl te dni slikar Otto von Waetjen, star 61 let. Doma je bil iz Düsseldorfa, kjer je bil rojen kot sin tajnega svetnika Hermanna von Waetjena. Kakor njegov stari oče Benjamin Vautier se je tudi on učil slikarstva v Parizu, kjer je preživel dobrih 20 let. Zadnjih 10 let je preživel v Monakovu. V njegovih slikah — krajine in ženski portreti — sta lepo združeni renska pestrost barv in francoska atmosfera.

Drugi v Monakovu umrli slikar je Karl O'Lynch of Town, ki je bil star 73 let. Slikal je večinoma visoke gorske pokrajine. Rojen je bil v Grazu kot potomec pred dobrimi 20 leti iz Irske izseljene rodbine. Študiral je na Dunaju in Monakovu, potem je pa preživel več let v Italiji. Končno se je naselil v Monakovu. Njegove slike se odlikujejo po jasnosti in preprosti do življenja narave. Več njegovih del je v umetnostnih galerijah v Monakovu, Hanovru, na Dunaju in v Genovi.

Hitro zgrajena trdnjava

Ruska carica Katarina II. je marsikaj začela ne da bi dovršila. Ko se je mudil nekoč cesar Jožef II. na Krimu, ga je povabila carica k polaganju temeljnega kamna nove trdnjave. Carica je položila prvi kamen, cesar Jožef pa drugega. Po svojem povratku je cesar pripovedoval adjutantu: Z rusko carico sva v enem dnevu zgradila trdnjavo. Ona je položila prvi, jaz pa zadnji kamen.

Jasno povedano

Ko je Clemens von Brentano študiral v Jeni, je bil znan kot hud nasprotnik dvoboja. Nekega dne mu je pa poslal bojevit sošolec pismo, v katerem je bilo rečeno: Vedite, da ste zabit mladec. Namesto pričakovanega poziva na dvoboj, je pa prejel pisec pisma tale odgovor: To že dolgo vem, saj me je zato poslal oče na univerzo, da bi se česa naučil.

Pariz ima 4,138.614 prebivalcev

Pri razdeljevanju živilskih nakaznic so mimogrede ugotovili, koliko prebivalcev ima zdaj Pariz. Zadnje ljudsko štetje v Parizu je bilo leto 1936. Zdaj ima Pariz 4,138.614 prebivalcev. Število prebivalstva Pariza se je torej od leta 1936 znižalo za 824.353. Takrat je namreč znašalo 4,962.967.

RAZUMLJIVO

— To kar vam povem jaz, lahko brez skrbi verjamete, pravi stara klepetulja. Moja beseda nekaj odtehta.

— No, zdaj vsaj vem, zakaj jo tako težko držite.

B. Perowne: 8

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Družba je bila glasna. Zlasti Brookby se je vedel takisto, kakor bi bili vsi gledališki reflektorji obrnjeni nanj in bi bil mlad junaški tenor v veseli operi ter bi moral zdaj-zdaj zavzdigniti dvospev z eno izmed mladenk. Irena Steuartova je bila očarljiva, a kar prenemirna, živahna, razposajena kot živo srebro, povsem različna od mirne, malce zagonetne Jolande Cassyjeve. Rdečelasa June Baddileyeva je bila živa, sveža in zabavna kakor šolarica na svoji prvi veselici.

Presenetilo in osupilo pa je Roya Torridona posebno ozračje, ki je vladalo med Marijo Brookbyjevo in njenim stricem. Tu nekaj ni moglo biti v redu. Le redko sta se neposredno obračala drug k drugemu; in če sta že govorila, sta govorila s skrajno odmerjeno vljudnostjo. Ona ga ni niti pogledala, zdelo se je celo, da se ga nalašč ogiblje z očmi. Njegove živahne in nemirne oči so se zato tem bolj pogosto upirale vanjo in dobivale v takih trenutkih kar čuden izraz. Vsa razigranost jih je zapuščala, videti so bile mrzle in težke, ko so pristrto bliskale izpod spuščenih trepalnic.

Toda šele pozneje, ko je bil bar zaprt in je Brookby rekel: »Nu, dekleta, ali pojdemo spančkat?« — in si je Torridon v svoji kabini pred zrcalom odvezoval ovratnico, je mahoma uganil, kaj je pomenil skrivnostni izraz Brookbyjevih oči.

Rahla sapica je pihala v kabino; okence je bilo na stežaj odprto, gibanje ladje komaj občutno. S črno ovratnico v rokah je Torridon negibno obstal pred zrcalom in počasi rekel svoji lastni podobi:

»Brookby jo sovraži!«

V. poglavje

Julija na Pirenejih

Komaj je verjel samemu sebi, ko se je drugo jutro zbudil in spet pomislil na vse te stvari. A preden je »Ranpore« priplul v Marseille, je Roy spoznal, da v njegovem prvem vtisu ni bilo pomote.

Razna potrdila so mu prihajala na misel...

Že prvi večer, ko je zagledal Brookbyjevo družbo pri vhodu v obednico, se mu je zdela Marija, čeprav je bila z ostalimi, vendar nekam oddaljena in ločena od njih. Roy si je razlagal ta dojem s tem, da je bila Marija drugačnega porekla kakor njene tovarišice. Imela je nekaj, česar Brookbyjeva sijajna dekleta niso imela: slog, prirojeno plemenitost in tisti neopredeljivi celotni značaj vedenja, ki se poraja iz najgloblje notranjosti in ki ga ne more nič ne zakriti ne zadušiti...

V knjižnici je bil, ko je začul iz salona srebrni smeh Irene Steuartove in akorde klavirja. Pogledal je skozi obok, ki je vodil iz knjižnice v salon. Brookby je sedel za klavirjem. Solnčni žarek, ki je prihajal skozi odprto ladijsko okno, mu je padal — kakor svetloba gledališkega reflektorija, je porogljivo šinilo Royu po glavi — na vse prezali profil in vse preplave lase. Igral je »Rapsodijo v sinjem« in to, kot je moral Roy nehote priznati, izredno dobro. Toda Brookbyjev nasmeh, njegovo vedenje in njegov izraz, vse je nedvomno zbujalo vtis, da se v duhu vidi obdanega od množice gledalcev, ki ga bodo vsak hip obsuli z grmečo pohvalo. A Roy se je mahoma spomnil izraza, ki ga je bil snoči videl v očeh tega glumca in lordskega brata, in njegove misli so ubrale drugo pot.

Ognil se je salona in krenil na palubo, da bi poiskal Marijo Brookbyjevo. Opazil je Cafferyja, ki je malomarno slonel na ograji ter govoril z Jolando Cassyjevo. Čudno, si je rekel Roy, naj bodo Brookbyjevi odnosi z njegovo trojko mladih krasotic takšni ali takšni, samodržec vsekako ni. Prav nič ljubosumnega se ne kaže. Samodrška članica trojice je bila Irena Steuartova, ki je zmerom hodila Brookbyju ob strani ter ga s sladkim, oblastnim in otožnim glasom imenovala »svojega dragega«.

Marija Brookbyjeva je bila na promenadi in je kramljala s Francozom, Emilom Gouvernom. Govorila sta po francosko, v jeziku, ki mu je bil Roy docela kos; toda dekle je takoj po tem, ko ga je predstavilo, znova padlo v angleščino. In Gourne, ki mu je segel v roko, je takisto po angleško dejal:

»Tenis vas hudo miče, kaj ne? Idite, prosim vas, idite in ne obotavljajte se zaradi mene. Čas je predragocen, da bi ga človek zapravljal v pomenkih s starimi ljudmi!«

Zasmejal se je in bronastorjava koža se mu je drobno nabrala okrog temnih, globoko vdrtih oči. Bil je v svojem običajnem širokokrajniku, belih flanelastih hlačah in brez suknjiča. Iz goste, s sivino pomešane trioglate brade mu je štrlela ugasla cigareta z veliko pepelno kapico. Ta cigareta je bila videti živ del brade, kajti, naj je še tako poskakovala, kadar je govoril ali se smehljal, pepel se nikakor ni hotel osuti. Roy ga je gledal kakor zamaknjen in ni mogel odtrgati oči od njega.

Marija Brookbyjeva je rekla:

»Ne bi hoteli tudi vi igrati, gospod Oouverne? Zakaj ne poskusite?«

»Ali jo slišite, doktor Torridon!« je vzkliknil Gouverne. »Takole so pogovarja s starcem!« Zasmejal se je, a v njegovem smehu je bil otožen prizvok.

»Nekaj bi vam rad povedal, doktor.«

S kazalcem je potipal Royu na prsi. Njegove roke so bile zelo velike in — Roy je bil to opazil, ko mu je podal desnico — trje od železa.

»Nekaj bi vam rad povedal: tale gospodična Brookbyjeva je zlato dekle.« Pokimal je, uprl oči v Torridona, in gubice okrog njih so se mu še bolj poglobile. »Čuteče srce ima. To je v današnjih časih mnogo ali ne?« Zahahljaj se je. »Le pojdita na svoj tenis, otroka.«

Mlada dvojica je gledala za njim, ko se je oddaljeval po palubi. Roy je bil nekam v zadregi. Kaj je hotel reči gospod Gouverne?

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inseratni del lista: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani